

VLERËSIMI I FIZIBILITETIT

për zhvillimin e një
platforme online
për pjesëmarrjen e
qytetarëve

Ky raport është përgatitur nga Instituti Demokratik i Kosovës (KDI) për projektin DEMOS, i cili zbatohet nga HELVETAS Swiss Intercooperation

Mohim: Gjetjet dhe konkluzionet e shprehura në këtë raport nuk paraqesin domosdoshmërisht qëndrimet e SDC-së, Suedisë, Norvegjisë dhe HELVETAS Swiss Intercooperation.

©DEMOS

Publikuar: Nëntor 2021

Prishtinë, Kosovo

Tabela e përmbajtjes

Prezantimi	5
Metodologjia	13
Kuptimi i pjesëmarrjes qytetare.....	15
Vlerësimi i platformave aktuale brenda institucioneve publike	21
I. Vlerësimi i 38 faqeve të internetit të komunave të Kosovës	21
II. Vlerësimi i platformave të tjera që janë ndërtuar për të ndihmuar pjesëmarrjen digjitale të qytetarëve në Kosovë.....	27
Analizoni platformat relevante dhe të përdorura jashtë sistemit të qeverisë së Kosovës.....	31
Kriteret, konsideratat dhe karakteristikat për përmirësimin ose zhvillimin e platformave të reja.....	37
Zgjidhjet e mundshme	43
1. Sugjerime për të bërë përditësime të mundshme në platformat aktuale për të rritur pjesëmarrjen e qytetarëve	43
2 Sugjerime për zbatimin e platformave të dëshmuara të suksesshme për angazhimin e qytetarëve	47
3. Sugjerim për krijimin e një platforme të re nga e para, bazuar në kontekstin specifik të Kosovës dhe pëmbushjen e praktikave dhe standardeve më të mira.....	54
Vizioni i Ministrisë së Pushtetit Lokal për Platformën e Dixhitalizimit të Uebfaqeve të Bashkive - Bashkitë.....	57
Orientimi rreth kostove dhe burimeve të tjera në lidhje me zgjidhjet e mundshme të sugjeruara	60
Konkluzionet	65
Shtojcat	69

Aktualisht, edhe pse faqet e internetit janë aktive, shumica e komunave të Republikës së Kosovës në faqen e tyre të internetit nuk ofrojnë mjete të mjaftueshme për të rritur pjesëmarrjen e qytetarëve në qeverisjen dhe vendimmarrjen e institucioneve vendore. Situata pas Covid-19 ka rritur disi edukimin elektronik dhe shëndetin elektronik, por pjesëmarrja e qytetarëve në qeverisje nuk ka parë të njëjtin progres.

Të gjitha platformat që kemi vlerësuar në kërkimin tonë, edhe në nivel të pushtetit lokal apo në agjencitë e qeverisjes qendrore, po përdorin faqet e internetit si mjete të komunikimit në një drejtim, institucioni publik → qytetari, faqet e internetit po shërbejnë si medium për të shkëmbyer informacione, por nuk ka ndërveprim ndërmjet palëve të interesuara (qytetarët, OJQ-të, media). Komunitat nuk po ofrojnë shumë hapësirë për diskutim e as për të marrë përshtypje apo pikëpamje të qytetarëve në proceset qeverisëse, planifikuese apo vendimmarrëse.

Karakteristikat e platformave që mundësojnë pjesëmarrjen e qytetarëve

Debatet online me qytetarët, mbledhja e propozimeve të qytetarëve, pjesëmarrja e qytetarëve në planifikimin e buxhetit, matja e opinionit publik, shprehja e opinionit të qytetarëve përmes votimit elektronik, sondazheve, anketave, apo bashkëpunimi për hartimin e ligjeve dhe rregulloreve të reja, si veçori që karakterizojnë faqet e internetit miqësore me pjesëmarrjen e qytetarëve, nuk janë përshtatur në faqet e internetit të komunave të Kosovës e as në nivel qeveritar.

Shumica e komunave kanë vetëm një formular të kontaktit për të raportuar shqetësimet dhe e lidhin këtë mjet në mënyrë specifike për të raportuar shqetësimet në lidhje me sigurinë në komunitet, gjë që kufizon përdorshmërinë.

Të gjitha komunitat kanë planifikuar në mënyrë të paracaktuar që të kenë një softuer FORUM përmes faqeve të tyre të internetit, por asnjëra prej tyre nuk e ka krijuar atë. Në të gjitha faqet e internetit ku menuja me emrin FORUM është ende e dukshme, ajo do t'i ridrejtojë vizitorët në një link të prishur.

Edhe pse ekzistojnë disa platforma të jashtme për të lehtësuar pjesëmarrjen e qytetarëve në mënyrë digjitale, platforma që janë zhvilluar me mbështetjen e agjencive publike, shoqërisë civile apo organizatave të tjera ndërkombëtare, ato nuk mirëmbahen dhe komunitat e Kosovës nuk po i përdorin ato në mënyrë aktive, vetëm me disa përjashtime të vogla. Niveli i ulët i angazhimit të institucioneve publike për përditësimin e të dhënave të tyre në këto platforma, ka sjellë pasoja ku shkalla e angazhimit të

qytetarëve është edhe më e ulët.

Studimet kryesore të rasteve që mund të përmendim në kërkimin tonë janë këto platforma²:

- a. **Konsultimet.rks-gov.net**, platformë e krijuar nga Qeveria e Kosovës për të lehtësuar konsultimin publik digjital. Përdoret nga disa institucione të pushtetit qendror dhe nga vetem 3 komuna, madje edhe komunat që janë aktive në platformë nuk po e përdorin atë rregullisht. Kjo platformë është një tabelë njoftimi, ku qytetarët mund të informohen për të gjitha konsultimet publike aktive apo të mbyllura. Ajo filtron ngjarjet bazuar në institucionet që organizojnë konsultime publike. Platforma është e kufizuar sepse nuk ka mundësi që qytetarët të marrin pjesë online në këto konsultime. Përtej informacioneve të ndara me qytetarët, nuk ka hapësirë për interaktivitet. Qytetarët përmes kësaj platforme më së shumti informohen për takimet konsultative fizike. Institucionet që organizojnë, datën, vendin dhe personat kontaktues. Platforma në vetvete nuk ofron mjete për të mundësuar pjesëmarrjen në mënyrë digjitale, për të shtuar komente, për të paraqitur propozime (përveç nëse një qytetar i dërgon një email personit) ose për të votuar. Nuk ka funksione të tjera apo mekanizma të komenteve vlerësuese. Nuk reagon në celular, ka hapësirë për përmirësim në dizajn.
- a. Rasti i dytë është **Platforma Digjitale për Pjesëmarrje Qytetare**. Është një platformë e zhvilluar me mbështetjen e OSBE-së për komunat. Deri më tani kësaj platforme i janë bashkuar vetëm 5 komuna dhe shumica prej tyre nuk e përdorin rregullisht. Kjo platformë plotëson më së shumti veçoritë e pjesëmarrjes digjitale të qytetarëve, reagueshmërinë në celular dhe lehtësinë e navigimit.

Për të mundësuar dhe nxitur pjesëmarrjen e qytetarëve, Komunat e Kosovës duhet të zhvillojnë nën-sisteme apo aplikacione që mund të mundësojnë forma dhe kanale të ndryshme të pjesëmarrjes së qytetarëve. Dhe këto mjete duhet të zhvillohen brenda faqeve të internetit të komunave ose të nguliten në faqet e tyre fillestare. Qytetarët nuk kanë guxim, aftësi dhe durim për të kërkuar platforma të pjesëmarrjes qytetare në nivel vendi, nëpërmjet motorëve të kërkimit, për të kontrolluar se cili prej tyre është duke punuar dhe është përditësuar, dhe pas gjetjes së suksesshme, për të hulumtuar aty për të gjetur komunën e tyre dhe pas kësaj, të paraqesin pyetje, kërkesa ose të kërkojnë mjete të mëtejshme për pjesëmarrjen e qytetarëve. Ndjekja e shumë hapave, kompleksiteti i madh, dizajni i dobët dhe shpejtësia e ulët e funksionimit reduktojnë guximin dhe vullnetin e qytetarëve për t'u angazhuar në mënyrë digjitale.

² Shumë raste studimore janë dhënë më poshtë. Rastet studimore zgjidhen bazuar në karakteristikat që përcaktojnë platformat e pjesëmarrjes së qytetarëve. Përtej faqeve të internetit të 38 komunave, përfshihen të gjitha platformat që përputhen me karakteristikat e mësipërme dhe që lidhen me faqet e internetit të çdo komune ose me Ministrinë e Administrimit të Pushtetit Lokal ose me Ministrinë e Administratës Publike.

Të gjitha shërbimet e pjesëmarrjes së qytetarëve për një institucion të caktuar duhet të jenë brenda faqes së internetit të këtij institucioni, në një pozicion hotspot. Por, përpara se të zhvillojnë ndonjë aplikacion ose paralelisht me zhvillimin e veçorive të mëtejshme, komunat gjithashtu duhet të adresojnë shumë probleme me të cilat ballafaqohen uebfaqet e tyre aktuale. Problemet janë në dizajn, në strukturë, në qasjen e barabartë të përdoruesit dhe në performancë.

Dizajni i dobët, navigimi i ndërlikuar ose “ngarkim të faqeve” shumë i ngadalhtë mund të dekurajojë çdo qytetar nga angazhimi i mëtejshëm dhe përkatësisht nga pjesëmarrja. Qytetarët që kanë lidhje të dobëta në internet ose pajisje të vjetra do të hasnin shumë vështirësi në realizimin e të drejtës së tyre të pjesëmarrjes. Komunat (institucionet e tjera) duhet t’i adresojnë këto pengesa në faqet aktuale të internetit dhe gjithashtu në çfarëdo zgjidhje që mund të hartohet përfundimisht, sepse këto pengesa do të zhvlerësonin çdo zgjidhje të shkëlqyer (të përshtatshme) që vjen pas saj.

Por derisa komunat të zhvillojnë nën-sisteme/aplikacione të reja, ato mund të përdorin dy platformat e përmendura më lart, konsultimet.rks-gov.net dhe Platformën Digjitale për Pjesëmarrje Qytetare, me fokus tek kjo e fundit si zgjidhje më holistike.

Përmbledhje e vlerësimit në strukturë, dizajn, qasshmëri dhe performancë

Faqet e internetit të komunave të Kosovës ndajnë një temë të përbashkët të Wordpress, e cila ka shumë probleme të performancës dhe veçanërisht probleme me optimizimin për pajisjet mobile, pavarësisht se “reagon në celular». Të gjitha faqet e internetit aktive janë shumë të ngadalta në funksionim dhe janë të ndërlikuara për t’u naviguar. Që qytetarët të kenë qasje në informacionin e duhur nuk është një proces i lehtë dhe intuitiv.

Autori ka bashkangjitur më poshtë një raport të detajuar për të gjitha faqet e internetit, në një seksion të veçantë dhe gjithashtu në shtojca. Për çdo komunë ka një raport të vlerësimit me metrikë.

Një problem që karakterizon pothuajse të gjitha komunat është mirëmbajtja e dobët.

Numri shumë i madh i “lidhjeve të prishura” në faqet e internetit të komunave dëmton përvojën e përdoruesit, dekurajon përdoruesit të vazhdojnë të angazhohen në faqet

e internetit dhe gjithashtu dëmton reputacionin e faqeve të internetit të komunave në motorët e kërkimit dhe platformat e mediave sociale. Kjo dhe probleme të tjera kanë ardhur si rezultat që një strukturë e përbashkët është dizajnuar paraprakisht për të gjitha komunat, por komunat nuk kanë ndjekur të njëjtin trend për të futur të dhënat e tyre dhe për të redaktuar faqet e rreme apo të zbrazëta, dhe si pasojë mund të gjeni shumë faqe bosh, faqe të rreme dhe linqe të prishura brenda faqeve të internetit. Për vizitorët, kjo pa dashje jep perceptimin se këto faqe të internetit nuk janë të mirëmbajtura, të pa përditësuara dhe të paplota. Do të dëmtonte besimin e përdoruesve. Për të tërhequr të njëjtët vizitorë më vonë me veçoritë e reja të zhvilluara do të ishte përpjekje e vështirë, për shkak të këtyre përvojave.

Një nga pengesat e qytetarëve në lidhje me faqet e internetit të komunës është edhe dizajni i dobët; është i papërshtatshëm për një shfletim intuitiv; sjellja e vizitorëve në lidhje me platformat e faqeve është mësuar në mënyrë të pandërgjegjshme nga platformat e mëdha të faqeve të internetit, si portalet e lajmeve, faqet e mediave sociale dhe aplikacionet, vizitorët shikojnë kudo për të përjetuar përvoja të ngjashme kur prekin, lëvizin dhe navigojnë një platformë ose aplikacion. Institucionet lokale duhet të përditësojnë dizajnin e tyre, struktura e tyre e navigimit të jetë më intuitive.

Shpejtësia e ngarkimit të faqes në internet dhe optimizimi për pajisjet celulare është gjithashtu problem i madh.

Për përdoruesit, shpejtësia e ngarkimit dhe problemet e dizajnit si një përvojë e keqe rriten proporcionalisht nga niveli i angazhimit të tyre, ose nga niveli i popullimit të faqeve të internetit me të dhëna, shërbime ose lidhje.

Sa më aktiv në publikim të jetë një faqe e internetit, aq më i ngadaltë është ngarkimi. Sa më aktive në publikim të jetë një faqe e internetit, ajo rrit proporcionalisht edhe shkallën e gabimit.

Një nga problemet joteknike është edhe fakti se shumica e faqeve të internetit të komunave nuk janë të sinkronizuara me gjuhën joprimare të banorëve të komunave.

Prezenca në mediat sociale

Faqet në Facebook, janë kanali kryesor i mediave sociale që komunat përdorin për të komunikuar vizualisht informacionin te publiku. Komunat po e përdorin Facebook-un më shpesh sesa faqet e internetit. Facebook-u ofron një gamë më të gjerë të mjeteve dhe aplikacioneve për të angazhuar komunitetet përmes kësaj platforme, por komunat

nuk i përdorin shumicën e tyre. Ata po përdorin postimet standarde të rastësishme, duke postuar imazhe dhe video të lidhura me përshkrime në tekst. Ata përdorën Twitter dhe Instagram me kufizime.

REKOMANDIME DHE ZGJIDHJE DHE POTENCIALE

Duke kontrolluar dhe balancuar pikat e forta, dobësitë dhe mundësitë, ekziston mundësia për të ndërtuar aplikacione për pjesëmarrjen e qytetarëve, madje edhe në platforma aktuale, duke instaluar, konfiguruar dhe rregulluar platforma të reja që tregtohen në tregun global, ose duke zhvilluar një të re nga e para.

Institucionet komunale dhe shumë nga institucionet qendrore kanë zhvilluar faqet e tyre të internetit në një sistem të hapur të menaxhimit të përmbajtjes të njohur si Wordpress. Wordpress ka shumë opsione për të përmirësuar performancën dhe dizajnin.

- I. Për platformat Wordpress, anëtarët e komunitetit vullnetar në mbarë botën, OJQ-të dhe kompanitë ndërkombëtare të programimit kanë zhvilluar disa mjete (plugins) të cilat mund të rrisin pjesëmarrjen qytetare. Këto mjete mund të instalohen dhe të integrohen veçmas në faqet aktuale të internetit të komunave. Ato mund të instalohen në mënyrë të pavarur ose të integruar. Për Wordpress si një platformë e hapur, tipare të reja mund të zhvillohen nga e para dhe mund të shtohen në faqet e internetit si shtesë pa dëmtuar ose humbur asnjë funksion në faqet aktuale të internetit. Pavarësisht se zhvillohen nga e para, veçoritë e ndërtuara tashmë në treg mund të instalohen si mjet të Wordpress (plugins), ku të zhvilluarat duhet të jenë konfiguruar për kontekstin specifik dhe përkthyer në gjuhën tonë. Më vonë këto duhet të përditësohen dhe mirëmbahen. Në mesin e stafit të TI-së të institucioneve lokale dhe qendrore ka staf të kualifikuar të TI-së për ta bërë këtë. Në tregun e Kosovës gjithashtu ka shumë zhvillues që mund ta zhvillojnë dhe mirëmbajnë atë në kosto ekonomike.

Kjo mbetet zgjidhja më e thjeshtë dhe fisnike që sugjerohet në këtë hulumtim, një zgjidhje afatshkurtër. Derisa të krijohet kjo zgjidhje e thjeshtë, institucionet lokale dhe qendrore mund të përdorin si alternativë të përkohshme përdorimin e dy prej platformave më të suksesshme të përmendura më sipër. Ato mund t'i përdorin këto platforma më pas ose në mënyrë sinergjike, shumë prej tyre njëkohësisht për të rritur kanalet dhe mundësitë e pjesëmarrjes së qytetarëve.

a. Përdorimi i platformave të jashtme ekzistuese që ofrojnë disa veçori të pjesëmarrjes digjitale të qytetarëve të cilat nuk ofrohen përmes faqeve të internetit të komunave apo institucioneve të tjera publike është një opsion që mund të përdoret në çdo skenar, për këtë arsye ne nuk i kemi klasifikuar si zgjidhje më vete, ose si zgjidhje e re, sepse ato tashmë ekzistojnë në publik. Analiza e historisë së tyre në dy vitet e fundit tregon se as komunat e as qytetarët nuk i konsiderojnë këto platforma si zgjidhje potenciale/tërheqëse. Pavarësisht opinionit të mësipërm, institucionet publike mund t'i lidhin menjëherë këto platforma në faqet e tyre të internetit pa pengesa dhe andej e tutje mund t'i vazhdojnë aktivitetet. Ne po flasim për [Platformën e konsultimeve publike - Bëjeni zërin tuaj të dëgjohet](#) dhe [Platformën Digjitale Për Pjesëmarrje të Publikut](#).

II. Një tjetër opsion është zhvillimi dhe personalizimi i platformave të pjesëmarrjes së qytetarëve që janë në tregun botëror, platforma që janë dëshmuar si të suksesshme në shkallë të gjerë, në shumë vende dhe në dhjetëra qytete të vogla dhe të mëdha, të aplikuara me shumë sukses në vendet e zhvilluara dhe ato në zhvillim e sipër. Këto platforma duhet të zhvillohen dhe të drejtohen në një nëndomen të secilës komunë dhe duhet të futen në faqet e hyrjes. Për shkak se ato nuk mund të zëvendësojnë plotësisht portalet ekzistuese të komunave, ato ofrojnë programe të pjesëmarrjes së qytetarëve. Duke hetuar mbi njëzet platforma të ngjashme, platformat më të përshtatshme dhe me kosto-përfitim janë **Consul Project** dhe **Decidim**. Ne do të ndajmë detajet për to në seksione të tjera.

III. Opsioni i tretë është zhvillimi i një platforme të re nga zero, me të gjitha veçoritë dhe specifikimet e dizajnit, siç do t'i përcaktonim në fazën e hershme. Ne i kemi detajuar shumicën e tyre në një seksion të veçantë më poshtë. Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal³ ka hartuar një plan dhe synon zhvillimin e një platforme të re holistike për komunat deri në vitin 2025. Platforma e-Komunat do të jetë në shërbim të qytetarëve për ta rritur pjesëmarrjen e tyre në vendimmarrje në nivel lokal, si dhe do të jetë edhe në shërbim të vetë komunave për digjitalizimin e shërbimeve komunale, duke rritur efikasitetin e këtyre shërbimeve ndaj qytetarëve.

Platforma E-KOMUNAT do të jetë një platformë e ndërveprueshme me të gjitha platformat ekzistuese që operojnë në shërbimin publik. Kjo platformë do të përfshijë shërbimet e 38 komunave të Republikës së Kosovës, duke ofruar shërbime në gjuhët zyrtare në Kosovë.

3 Ka hartuar një plan dhe ka vendosur objektivin për zhvillimin e platformës E-Komunat si një platformë e re gjithëpërfshirëse për të digjitalizuar të gjitha shërbimet e komunave, për të rritur transparencën dhe për të mundësuar e stimuluar pjesëmarrjen e qytetarëve.

Platforma do të fokusohet në monitorimin e organeve komunale, rritjen e ndërveprimit të qytetarëve me përfaqësuesit e zgjedhur lokalë, do të ofrojë monitorim dhe prezantim në kohë reale të të gjitha investimeve, buxhetit komunal dhe të hyrave vetanake, të dhëna të hapura dhe interaktive, ofrim të shërbimeve për qytetarët dhe bizneset online dhe ato postare, plane urbanistike të lagjeve, lejet dhe kushtet e ndërtimit, prezantim të procesit të vlerësimit të ligjshmërisë komunale në kohë reale dhe shumë shërbime të tjera.

Metodologjia

Vlerësimi i faqeve të internetit të komunave bazohet në vlerësimin e dizajnit të tyre, performancës së tyre, qasjes së përdoruesve, përgjegjshmërisë në celular dhe përputhshmërisë së faqeve për funksionet e pjesëmarrjes së qytetarëve. Çdo platformë testohet duke vizituar manualisht secilën prej tyre, duke shfletuar tërthorazi nëpër shfletues dhe pajisje të ndryshme, duke përdorur mjete vlerësimi si Google Lighthouse, GTMetrics dhe IBM Equal Accessibility Checker. Pjesë plotësuese e raportit është edhe vlerësimi i prezencës dhe angazhimit të komunave në mediat sociale.

Autori ka mbledhur të dhëna nga përvoja e drejtpërdrejtë dhe nga mjete të ndryshme; ato parametrizohen dhe sistemohen numerikisht, shpjegohen edhe teknikisht dhe tekstualisht. Kjo e kryen edhe kërkimin sasior dhe cilësor në të njëjtën kohë.

Ne kemi naviguar në çdo faqe interneti, kemi testuar funksionet, shërbimet e tyre dhe kemi përjetuar cilësinë e shërbimit si përdorues i . Ne e kemi bërë atë nga pajisje të ndryshme dhe platforma të ndryshme për të përjetuar dhe përfaqësuar një gamë më të gjerë qytetarësh. Në faqet e internetit të subjekteve, ne kemi testuar përdorshmërinë e tyre, qasshmërinë, shumë-gjuhësinë, përgjegjshmërinë, dizajnin miqësor (intuitiv) të ndërfaqes së përdoruesit dhe përvojës së përdoruesit, dizajnin miqësor ndaj mediave sociale, miqësor ndaj mjeteve të kërkimit.

Autori e ka kryer vlerësimin në përvojën e orientuar drejt qytetarit dhe e ka pasuruar atë si Ekspert i TI-ve.

Kombinimi i teknikave të kërkimit na ka mundësuar të fitojmë “të dhëna faktike” të sakta dhe njohuri të thella.

Ky vlerësim ishte hulumtim në zyrë. Të dhënat janë mbledhur nga dora e parë, duke vizituar drejtpërdrejt çdo faqe interneti, duke inspektuar në detaje, duke i testuar ato dhe veçoritë e tyre, duke regjistruar detaje në dimensione të ndryshme, duke testuar nga pajisje të ndryshme (për të kontrolluar përgjegjshmërinë në celular dhe desktop) dhe duke krijuar matrica për krahasim dhe analizim të të dhënave.

Ne e bazuam gjykimin tonë të ekspertëve në përvojën profesionale, standardet në TI dhe qeverisje, si dhe në përputhje me rishikimin e publikimit të fundit nga institucionet e njohura. Ne kemi shfrytëzuar edhe rezultatet nga kërkimi në burimet e internetit, dhe nga burimet e publikuara të institucioneve arsimore dhe organizatave ndërkombëtare.

Implikimet praktike:

Hulumtimi është i orientuar drejt përdoruesit dhe do të ofronte një vlerësim me shpjegime më të pasura dhe jo vetëm matje të thjeshta statistikore tradicionale. Ne presim që ky hulumtim empirik të përshpejtojë vlerësimin e orientuar drejt pjesëmarrjes së qytetarëve përmes praktikave të hapura dhe digjitale të qeverisë, të pasurojë dhe të mbështesë gjykimin e ekspertëve të TI-së.

Vlera: Ky do të ishte një hulumtim origjinal dhe pa paraardhës në kontekstin e Kosovës (të paktën jo me qasje publike), që do të ndihmonte në ofrimin e sugjerimeve për përmirësimin strategjik të pjesëmarrjes së qytetarëve përmes shërbimeve të qeverisjes elektronike.

Të kuptuarit e pjesëmarrjes qytetare

Qoftë me ligj, mandat, mision apo vlera, institucionet publike në të gjitha nivelet e qeverisjes pritet të angazhojnë qytetarët në një sërë çështjesh. Pritshmëri të tilla do të vazhdojnë të rriten duke pasur parasysh thirrjet për më shumë pjesëmarrje në qeveri.

Çfarë është pjesëmarrja qytetare?

Pjesëmarrja qytetare mund të përkufizohet gjerësisht si proceset me të cilat shqetësimet, nevojat dhe vlerat e publikut përfshihen në vendimmarrje. (Qendra IBM për Biznesin e Qeverisë | Tina Nabatchi, 2011)

Pjesëmarrja e drejtpërdrejtë ndodh kur qytetarët janë të përfshirë personalisht dhe aktivisht në vendimmarrje.

Ky raport vlerësimi fokusohet në vlerësimin e pjesëmarrjes së drejtpërdrejtë të qytetarëve në qeverisjen lokale, nëpërmjet teknologjisë së faqeve të internetit. Agjencitë qeveritare në të gjitha nivelet duhet të organizojnë dhe mundësojnë pjesëmarrjen e drejtpërdrejtë të qytetarëve në procesin e vendimmarrjes, duke mundësuar një nivel të caktuar ndërveprimi ndërmjet autoriteteve dhe pjesëmarrësve.

Shoqata Ndërkombëtare për Pjesëmarrjen e Publikut (IAP2) ka identifikuar vlerat thelbësore për praktikën e pjesëmarrjes publike.

1. Pjesëmarrja e publikut bazohet në besimin se ata që preken nga një vendim kanë të drejtë të përfshihen në procesin e vendimmarrjes.
2. Pjesëmarrja e publikut përfshin premtimin se kontributi i publikut do të ndikojë në vendim.
3. Pjesëmarrja e publikut promovon vendime të qëndrueshme duke i njohur dhe komunikuar nevojat dhe interesat e të gjithë pjesëmarrësve, duke përfshirë vendimmarrësit.
4. Pjesëmarrja e publikut kërkon dhe lehtëson përfshirjen e atyre që potencialisht

mund të preken nga një vendim ose janë të interesuar për atë vendim.

5. Pjesëmarrja e publikut kërkon të dhëna nga pjesëmarrësit në hartimin e mënyrës se si ata marrin pjesë.
6. Pjesëmarrja e publikut u siguron pjesëmarrësve informatat që u nevojiten për të marrë pjesë në mënyrë kuptimplote.
7. Pjesëmarrja e publikut u komunikon pjesëmarrësve se si kontributi i tyre ndikoi në vendim. (Shoqata Ndërkombëtare për Pjesëmarrjen e Publikut, 2021)

Të kuptuarit e faktorëve kyçë në pjesëmarrjen qytetare

Pjesëmarrja qytetare mund të bëhet në një larmi formash në varësi të pranisë dhe shtrirjes së shumë veçorive kyçe.

- **Përmasat.** Përmasat e një procesi mund të variojnë nga disa pjesëmarrës në qindra ose mijëra pjesëmarrës, dhe proceset në internet potencialisht përfshijnë miliona.
- **Qëllimi.** Proceset përdoren për shumë arsye: për të eksploruar një çështje dhe për të gjeneruar mirëkuptim, për të zgjidhur mosmarrëveshjet, për të nxitur veprime bashkëpunuese ose për të ndihmuar në marrjen e vendimeve, ndër të tjera (NCDD 2008).
- **Synimet.** Objektivat mund të përfshijnë informimin e pjesëmarrësve, gjenerimin e ideve, mbledhjen e të dhënave, mbledhjen e komenteve kthyesë, identifikimin e problemeve ose marrjen e vendimeve, ndër të tjera.
- **Pjesëmarrësit.** Disa procese përfshijnë vetëm administratorë ekspertë ose akterë profesionistë ose joprofesionistë, ndërsa të tjerat përfshijnë anëtarë të përzgjedhur ose të shpërndarë të publikut.
- **Rekrutimi i pjesëmarrësve.** Proceset mund të përdorin vetëpërzgjedhje, përzgjedhje të rastësishme, rekrutim të synuar dhe stimuj për t'i nxitur njerëzit të japin kontributin e tyre.
- **Mënyra e komunikimit.** Proceset mund të përdorin komunikim të njëanshëm, të dyanshëm dhe/ose komunikim diskutues.
- **Mekanizmat e pjesëmarrjes.** Proceset mund të zhvillohen ballë për ballë, në internet dhe/ose në distancë.
- **Metodologjia e emërtuar.** Disa procese kanë emra zyrtarë dhe madje mund të jenë markë tregtare; të tjerët nuk përdorin metodologji të emëtuara.
- **Lokacioni i veprimit.** Disa procese kryhen me veprime ose rezultate të synuara në nivel organizativ ose rrjeti, ndërsa të tjerët kërkojnë veprime dhe rezultate në nivel lagjeje ose komuniteti, në nivel komunal, në nivel shtetëror, në nivel kombëtar, apo edhe në nivel ndërkombëtar.
- **Lidhja me procesin e politikave.** Disa procese janë të dizajnuara me lidhje të qarta

me politikën dhe vendimmarrësit (në cilindo nga lokacionet e renditura më sipër), ndërsa të tjerat kanë pak ose aspak lidhje me politikën dhe vendimmarrësit, dhe në vend të kësaj përpiqen të bëjnë thirrje për veprime ose ndryshime individuale ose grupe. (Qendra IBM për Biznesin e Qeverisë | Tina Nabatchi, 2011)

Cilat janë synimet e pjesëmarrjes së qytetarëve në administratën publike?

Pjesëmarrja e qytetarëve mund të ketë shumë synime. Gjatë përcaktimit të synimeve, menaxherët publikë duhet të jenë të ndërgjegjshëm jo vetëm për nevojat e tyre, por edhe për nevojat (dhe interesat) e aleatëve të mundshëm, akterëve dhe qytetarëve. Për shembull, pjesëmarrja mund të përdoret për të:

- **Informuar publikun:** njoftoni qytetarët për çështjet, ndryshimet, burimet dhe politikat
- **Eksploruar një problem:** ndihmoni qytetarët të mësojnë për një temë ose problem
- **Transformuar një konflikt:** ndihmoni në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve dhe përmirësimin e marrëdhënieve midis grupeve
- **Marrë komente kthyes:** kuptoni pikëpamjet e qytetarëve për një çështje, problem ose politikë
- **Gjeneruar ide:** ndihmoni në krijimin e sugjerimeve dhe alternativave të reja
- **Mbledhur të dhëna:** mbledh informata mbi perceptimet, shqetësimet, nevojat, vlerat, interesat e qytetarëve etj.
- **Identifikuar problemet:** merrni informata rreth çështjeve aktuale dhe atyre të mundshme
- **Ndërtuar kapacitete:** përmirësoni aftësinë e komunitetit për t'i adresuar çështjet
- **Zhvilluar bashkëpunimin:** bashkoni grupet dhe njerëzit për të trajtuar një çështje
- **Marrë vendime:** bëni gjykime për problemet, alternativat dhe zgjidhjet.

Tabela 1 * Ky grafik është përshtatur nga Spektri IAP2 për Pjesëmarrje Publike

Rritja e nivelit të Autoritetit të Vendimeve të Përbashkëta					
Informimi	Konsultimi	Përfshirja	Bashkëpunimi	Fuqizimi	Empower
Qëllimi i Pjesëmarrjes Publike	T'i ofrojë publikut informata të balancuara dhe objektive për t'i ndihmuar ata të kuptojnë problemin, alternativat, mundësitë dhe/ose zgjidhjet.	Të marrë komente kthyes publike mbi analizat, alternativat dhe/ose vendimet	Të punojë drejtpërdrejt me publikun gjatë gjithë procesit për të siguruar që shqetësimet dhe aspiratat e publikut të kuptohen dhe merren parasysh vazhdimisht	Të krijojë partneritet me publikun në çdo aspekt të vendimit, duke përfshirë zhvillimin e alternativave dhe identifikimin e zgjidhjes së preferuar	Ta vendosë vendimarrjen përfundimtare në duart e publikut
Premtimi për publikun	Do t'ju mbajmë të informuar.	Do t'ju mbajmë të informuar, do t'ju dëgjojmë dhe do t'i pranojmë shqetësimet dhe aspiratat tuaja si dhe do të japim komente se si kontributi i publikut ndikoi në vendim.	Do të punojmë me ju për t'u siguruar që shqetësimet dhe aspiratat tuaja të pasqyrohen drejtpërdrejt në alternativat e zhvilluara dhe do të ofrojmë komente se si kontributi publik ndikoi në vendim.	Do të kërkojmë nga ju këshilla dhe risi në formulimin e zgjidhjeve dhe do të përfshijmë këshillat dhe rekomandimet tuaja në vendim në masën maksimale të mundshme	Do ta zbatojmë atë që ju vendosni
Shembuj	Faqet e internetit, Listat e abonentëve dhe buletini, Fletët e të dhënave, Takime të hapura, Transmetimet në internet, Mjetet e mediave sociale	Takime publike, fokus grupe, anketa qytetare, pajisje për komente publike, faqe interneti interaktive	Punëtori publike, Forume për për Çështjet Kombëtare, Wiki-Planifikim i Sondazheve Konsultative	Komitetet, Mbledhja nëpër qytete, juria e qytetarëve”	Proceset e Deleguara të Vendimarrjes. Buxhetimi me Pjesëmarrje

Studimet gjithashtu argumentojnë se për t'i bërë zyrtarët publikë që të dëgjojnë dhe të përgjigjen, kjo varet kryesisht nga veprimi kolektiv dhe presionet që burojnë nga qytetarët. Literatura sugjeron se iniciativat e bazuara në TIK kanë rritur kapacitetin e zyrtarëve publikë për t'iu përgjigjur kërkesave të qytetarëve duke i bërë ata më të vetëdijshëm për preferencat e qytetarëve dhe se natyra e informatave dhe nivelet e transparencës janë thelbësore për

këtë rrjedhë komunikimi. (Stimulimi i pjesëmarrjes dhe përgjegjshmërisë brenda sistemit të qeverisjes lokale të Kosovës, DEMOS, 2021)

PENGESAT/RREZIQET PËR PJESËMARRJEN E QYTETARËVE

Cilat janë ato?	Si t'i kapërcejmë ato?
<ul style="list-style-type: none"> ● Mungesa e besimit. ● Mungesa e bashkëpunimit ndërmjet palëve të interesuara. ● Qasje e kufizuar në informacion ● Pak njohuri për të drejtat dhe përgjegjësitë ● Frika nga e panjohura ● Mungesa e vetëbesimit ● Struktura të kufizuara ose joekzistente ● Mungesa e aftësive, kulturës së pjesëmarrjes dhe përvojës në këtë fushë ● Mungesa e burimeve (p.sh. përvojë, kohë, fonde, aftësi) ● Mungesa e vëmendjes mediatike ndaj çështjeve lokale ● Nivele joreale të pritjeve ● Mungesa e vetëdijes për nevojën për lehtësim profesional ● Rreziku i rezultatit të kundërt ● Fokusi është në çështje të vogla dhe jo në çështje të gjera 	<ul style="list-style-type: none"> ● Përmes edukimit dhe trajnimit qytetar ● Fushata për ndërgjegjësimin e publikut ● Strategjitë e komunikimit ● Rrjetëzimi dhe ndërtimi i urave ● Ndarja e përvojave ● Partneritetet dhe binjakëzimi ● Mbledhja e fondeve ● Aftësitë menaxheriale ● Prezantimi i vullnetarizmit

Gjithëpërfshirja dhe civilizimi i diskutimit, sipas Smith et al (2013) janë kushte të rëndësishme për funksionimin efektiv të demokracisë së diskutimit. Me pasiguritë aktuale të Covid-19 dhe ndikimet që rezultojnë në ndërveprimet sociale, vrulli që po ndërtohej rreth proceseve të diskutimit mund të humbet deri në kohën kur takimet ballë për ballë të jenë përsëri të mundshme.

Ekziston një dëshirë midis palëve të interesuara lokale për të përshpejtuar lëvizjen drejt diskutimeve në internet pasi ndikimet e Covid-19 kanë rritur urgjencën për të përparuar politikat dhe veprimet e ndryshimeve klimatike (Lansdell 2020/8). '... vëmendja dërrmuese e njerëzve tani po kthehet tek mënyra se si të sillen këto procese në internet.

Formatet fleksibil për kontekstin e Covid-19: Konteksti i Covid-19 ka rezultuar që shumë individë, grupe komuniteti dhe organizata të tjera të zhvillojnë një sërë aftësish në përdorimin e teknologjive të konferencave në internet. Autoritetet lokale, bizneset,

organizatorët e ngjarjeve dhe të tjerë po zhvillojnë formate fleksibile për organizimin e ngjarjeve në internet, proceset e angazhimit dhe më shumë. Fleksibiliteti i përdorimit të qasjeve sinkrone (të drejtpërdrejta) ose asinkrone (p.sh. të regjistruara paraprakisht, të bazuara në informacion ose diskutim) po u mundëson organizatave të sjellin risi në proceset e tyre të angazhimit, konsultimit dhe diskutimit.

Vlerësimi i platformave aktuale brenda institucioneve publike

I. Vlerësimi i 38 faqeve të internetit të komunave të Kosovës

Të gjitha komunat në Republikën e Kosovës ndajnë një sistem të përbashkët të menaxhimit të përmbajtjes për faqet e tyre të internetit. Më i popullarizuari është - WordPress. Ato ndajnë gjithashtu një dizajn të përbashkët (model). Në disa raste të kufizuara ato personalizohen ndryshe, por ka dallim shumë të vogël. Ato ndajnë gjithashtu të njëjtën strukturë të para-projektuar. Të gjitha ato janë të hostuara në të njëjtët serverë të Agjencisë Kosovare për TI. Për arsyet e mësipërme ato po përjetojnë të njëjtat çështje/sfida në dizajn, strukturë dhe performancë. Ne kemi krijuar raporte të veçanta për secilën komunë dhe ato janë bashkangjitur si shtojca. Më poshtë po ofrojmë një vlerësim të vetëm të përbashkët për të gjitha faqet e internetit, është një koment mesatar për të gjithë. Ai ofron një mesatare statistikore, por edhe një koment të përgjithshëm nga këndvështrimi i ekspertëve të TI-së.

a. Vlerësimi teknik dhe i dizajnit për 38 faqet e internetit të Komunave të Kosovës

Qasja jonë në interpretimin e gjetjeve nga auditimet po përpiqet të theksojë fushat për përmirësim, mund të krijojë pa dashje perceptimin se gjërat janë “vetëm të zeza”, por kjo nuk është çështja, çfarëdo që nuk përfshihet si çështje apo rekomandim, do të thotë që është duke përmbushur standardet minimale të kërkuara. Kualifikimet (çështjet e ngritura) në rezultatet e auditimit do të thotë shqetësime, pjesa tjetër që mbetet e pakualifikuar do të thotë se është në përputhje me standardet minimale të kohës.

Dizajni i faqeve të internetit të komunave ka probleme, ka mungesë konsistence, ka

keqpërdorim të imazheve (imazhet kanë madhësi shumë të mëdha skedari, imazhet kanë formate kodimi të gabuara, formatet e kodimit me madhësi të ulët nuk përdoren, ndërsa qartësia e fotografive në shumicën e kohës është e turbullt), ka mungesë optimizimi dhe kompresimi.

Shablloni i faqeve të internetit komunale krijon ngarkesa në rrjet të cilat mesatarisht shkojnë mbi 15MB. Këto humbasin atraktivitetin për vizitorët, pasi ndikon në gjurmimin (navigimin) dhe orientimin, por gjithashtu ul shpejtësinë e funksionimit.

Analiza të detajuara për secilën faqe interneti të komunave janë shtuar si Shtojca!

SHQETËSIMET E ZAKONSHME NGA VLERËSIMI TEKNIK

Eksperiencia e përdoruesit: Faqet e internetit të komunave po shfaqin imazhe me raport të pasaktë të pamjes dhe po paraqesin imazhe me rezolucion të ulët.

Çështjet në lidhje me praktikën më të mirë të përmbajtjes: Postimet dhe faqet në lidhje me auditimin e shfletuesit nuk kishin elementin <titull> dhe gjithashtu, për përmbajtjen, nuk ka asnjë përshkrim meta.

Elementet e imazhit nuk kanë attribute [alt].

Zvarritja dhe indeksimi. Për tu shfaqur në rezultatet e kërkimit, zvarritësit kanë nevojë për qasje në aplikacione të caktuara.

Linqet nuk janë të zvarritshme, robots.txt nuk janë të vlefshme. Kjo do të thotë që motorët e kërkimit nuk inkurajohen të vizitojnë shpesh dhe të bëjnë një indeks për çdo përmbajtje. Si pasojë, përmbajtja nga faqet e internetit të komunave nuk është e përshtatshme për motorët e kërkimit. Kur kombinohet me vështirësi në navigim, e bën shumë të vështirë gjetjen e temës së interesit brenda faqeve të internetit nga publiku.

Miqësore ndaj celularit: Wordpress është CMS shumë i përgjegjshëm ndaj celularit. Ai mbështet temat për përgjegjshmëri dhe mund të adresojë të gjitha shqetësimet në lidhje me përgjegjshmërinë në celular, si dhe optimizimin dhe mirëmbajtjen. Në faqet e internetit të komunave, edhe pse temat janë të përgjegjshme ndaj celularit, struktura dhe performanca i përshtaten standardeve vetëm nga 15%-30%.

Miqësore ndaj mediave sociale: Wordpress është CMS shumë “miqësore ndaj mediave sociale”. Por temat (modelet) e komunave duhet të ridizajnohen dhe të zgjerohen funksionet përmes shtojcave (plugins) për ta bërë atë më miqësore ndaj mediave sociale. Përmbajtja dhe imazhet gjithashtu duhet të përditësohen.

Rezultatet përmbledhëse nga auditimi i performancës, cilësisë së shërbimit dhe qasjes së përdoruesit

Performanca e faqeve të internetit të komunave të Kosovës është mesatarisht 15%-22% (pika shumë të ulëta, nga 100% e treguesve). Këto rezultate janë nga auditimi i të gjitha faqeve të internetit me Google Lighthouse dhe GTMetrix. Këto mjete lidhin shumicën e problemeve me periudhat e gjata të First Contentful Paint, Speed Index, Largest Contentful Paint, Time to Interactive and Total Blocking Time⁴.

Shpejtësia është një aspekt thelbësor i ofrimit të një eksperience të këndshme përdoruesi për vizitorët në një faqe interneti. Siguron që hapësira dhe koha e kufizuar e vëmendjes së një vizitori të shpenzohen në përmbajtjen aktuale dhe të mos humbet duke pritur që imazhet dhe skriptet të ngarkohen. Shpejtësia është edhe më e rëndësishme për përdoruesit e pajisjeve celulare, **pasi studimet kanë treguar se përdoruesit nuk kanë gjasa të tolerojnë më shumë se 3 sekonda kohë ngarkimi të faqeve në një pajisje celulare.** Nëse një faqe interneti nuk arrin të ofrojë një përgjigje të shpejtë, përdoruesit do të largohen. **Faqet e internetit të komunave të Kosovës kanë mesatarisht 13.64 s të ngarkimit të faqeve,** shumica prej tyre edhe më ngadalë. Kjo është 4-5 herë më ngadalë se standardi i rekomanduar.

Për sa i përket SEO, Google tashmë përdor ‘Shpejtësinë e faqes’ në algoritmin e tyre të renditjes dhe planifikon të përfshijë gjithashtu ‘Përvojën në faqe’. Google gjithashtu shënjon faqet me performancë të lartë si “Faqe të shpejta”. Kjo do të thotë që faqet me shpejtësi të ulët duket se nuk përfshihen në Rezultatet e Google.

Rezultatet e qasshmërisë nga auditimi automatik shkojnë mesatarisht 73%. Nga auditimi manual, rezultatet po përkeqësohen. Ky status aktual përfaqëson përqindjen e elementeve brenda një faqe interneti pa shkelje të zbuluara. Kjo do të thotë se 73% e elementeve mund të qasen nga persona me nevoja të veçanta. Mjeti për auditim është IBM Equal Accessibility Checker. Ky është një mjet gjithëpërfshirës i vlerësimit të qasshmërisë. IBM e zhvillon këtë mjet për të siguruar që faqet e internetit të jenë më të përdorshme nga më shumë njerëz në më pak kohë.

Vlerësimi i rezultateve nga kjo paketë mjetesh u mundëson institucioneve të rrisin qasjen në faqet e tyre të internetit. Qasja e barabartë për të gjithë njerëzit është e drejtë themelore e njeriut.

Shkeljet, dështimet e qasshmërisë që duhet të korrigjohen për faqet e internetit të komunave shkojnë mesatarisht në 140 shkelje për faqe interneti.

Rekomandime nga auditimi. Ka mundësi të mëdha për të aplikuar praktikën më të mira për të përmirësuar më tej qasjen. Për çdo faqe interneti, ka 61 e më shumë rekomandime.

⁴ 0–49 është rezultat i dobët, 50–89 mesatar, por prodhon pakënaqësi dhe shkelje të përdoruesit, 90–100 rezultate të shkëlqyera dhe kënaqshmëri.

b. Vlerësimi i dizajnit të faqeve të internetit të komunave të Kosovës

Vlerësimi i përgjithshëm i faqeve të internetit të komunave, përderisa ato kanë një temë (model) të përbashkët dhe po përballen me probleme thuajse të zakonshme, shumicës së tyre i përshtatet një vlerësim i përgjithshëm. Kjo normë e faqeve të internetit është sipas kriterëve të navigimit të dizajnit të faqes, lehtësisë së përdorimit, parimeve CRAP, atraktivitetit dhe përshtatshmërisë për audiencën dhe përshtypjes së përgjithshme. Ekziston një shkallë nga 1 deri në 10, ku 1 do të thotë se kriteret NUK janë përmbushur dhe 10 do të thotë se kriteret janë përmbushur plotësisht.

Kriteret e Dizajnit të Faqes	
1. Navigimi	Vlerësimi: 6 (1=NUK është përmbushur.. 10=është përmbushur plotësisht)
<p>Opsionet e navigimit janë të shënuara qartë dhe të vetëshpjegueshme.</p> <p>Linqet me faqet e tjera dhe kthimi në faqen kryesore janë funksionale.</p> <p>Të gjitha linqet funksionojnë.</p> <p>Linqet me faqet e tjera janë relevante.</p>	<p>Ndërsa ekziston një skemë standarde ose e para-kërkueshme e menysë kryesore që përfshin shumë meny dhe nën-meny, navigimi në meny është shumë i vështirë dhe kompleks për vizitorët.</p> <p>Menyja fundore (footer) shumicën e kohës përsërit menynë kryesore.</p> <p>Menytë duhet të ndahen në tri vendndodhje të menysë, menynë e sipërme, menynë kryesore dhe menynë e fundores. Menyja e sipërme dhe fundore do të zvogëlojnë numrin e menyve nga menyja kryesore, duke lëvizur atje menytë jo të rëndësishme. Faqet dhe të dhënat që janë standarde dhe që nuk ndryshojnë shpesh, si p.sh. kontaktet, zyrtarët (grafiku organizativ), statutet, komitetet e përhershme, mund të gjenden në këto meny.</p> <p>Menyja që shfaqet poshtë (dropdown) duhet të jetë me “gjerësi të fiksuar” në proporcion me gjerësinë e menysë amë. Duhet të shfaqet poshtë vertikalisht në një kolonë dhe shumë rreshta, dhe jo siç është aktualisht me shumë kolona në një rresht.</p> <p>Pjesët e tjera të opsioneve të navigimit janë të shënuara qartë dhe të vetëshpjegueshme.</p> <p>Linqet me faqet e tjera dhe kthimi në faqen kryesore janë funksionale.</p> <p>Shumica e linqeve funksionojnë.</p> <p>Linqet me faqet e tjera janë relevante.</p>

<p>2. Lehtësia e përdorimit</p>	<p>Vlerësimi: 6 (1=NUK është përmbushur.. 10=është përmbushur plotësisht)</p>
<p>Përdoruesit mund të navigojnë pa vështirësi.</p> <p>Përdoruesit mund të gjejnë lehtësisht informacionin e nevojshëm.</p> <p>Karakteristikat e ndihmës janë të disponueshme dhe të lehta për t'u qasur.</p> <p>Shpejtësia e shkarkimit është e pranueshme.</p>	<p>Përdoruesit mund të navigojnë pa vështirësi,</p> <p>Përdoruesit mund të gjejnë informacionin e nevojshëm me përpjekje të moderuara.</p> <p>Informacioni ndodhet nën vlerën e faqes së ekranit të parë për efekt grafik.</p> <p>Mungojnë veçoritë e ndihmës, përveç rritjes dhe zvogëlimit të madhësisë së shkronjave.</p> <p>Shpejtësia e ngarkimit është e ngadaltë, nga F=nuk përmbushet, A=përmbushet plotësisht, pothuajse të gjitha faqet e internetit aktive janë vlerësuar me F.</p>
<p>3. Parimet CRAP</p>	<p>Vlerësimi: 6 (1=NUK është përmbushur.. 10=është përmbushur plotësisht)</p>
<p>Ngjyrat e kontrastit mbështesin lexueshmërinë dhe të kuptuarit, titujt dhe nëntitujt ndihmojnë në navigim.</p> <p>Dizajni i faqeve të përsëritjes është i qëndrueshëm për të gjitha faqet</p> <p>Dizajni i shtrirjes së faqes i ndihmon përdoruesit të lexojnë përmbajtjen</p> <p>Proksimiteti - artikujt e lidhur janë afër njëri-tjetrit. Informacioni është i lehtë për t'u gjetur.</p>	<p>Kontrasti në disa faqe interneti është përgjithësisht i pranuar dhe në disa të tjera jo. Ka disa faqe interneti që janë përshtatur pa adresuar parimet CRAP.</p> <p>Proksimiteti nuk është i pranueshëm në skemë.</p> <p>Imazhet e sfondit përdoren tepër dhe përsëriten kur nuk duhet.</p> <p>Dizajni nuk është i qëndrueshëm nga faqja e internetit në të gjitha faqet e brendshme, veçanërisht titujt, sfondet dhe shiritat anësor.</p>
<p>4. Atraktiviteti dhe përshtatshmëria për audiencën</p>	<p>Vlerësimi: 6 (1=NUK është përmbushur.. 10=është përmbushur plotësisht)</p>
<p>Teksti është i lexueshëm dhe me një font të përshtatshëm për audiencën e synuar</p> <p>Elementet mediatike përmirësojnë përmbajtjen</p> <p>Reklamimi nuk ndërhyjnë në përmbajtje</p> <p>Faqja fton përdoruesin të eksplorojë</p>	<p>Teksti është i lexueshëm dhe me një font të përshtatshëm për audiencën e synuar</p> <p>Elementet mediatike duhet të përmirësojnë më shumë përmbajtjen</p> <p>Pop-ups (Reklamimi) nuk ndërhyjnë në përmbajtje</p> <p>Performanca e faqes dhe navigimi nuk e fton përdoruesin të eksplorojë më shumë</p>

1.

c. Vlerësimi i 38 faqeve të internetit të komunave të Kosovës për veçoritë e pjesëmarrjes së qytetarëve

Vlerësimi ynë për pajtueshmërinë me pjesëmarrjen digjitale të qytetarëve në faqet e internetit të 38 komunave të Kosovës bazohet në këto funksione si karakteristika kryesore të pjesëmarrjes reale digjitale të qytetarëve: Debatet online me qytetarët, mbledhja e propozimeve të qytetarëve, pjesëmarrja e qytetarëve në planifikimin buxhetor, matja e opinionit publik, shprehja e opinionit të qytetarëve përmes votimit elektronik, sondazheve, anketave apo bashkëpunimit për hartimin e ligjeve dhe rregulloreve të reja. Këto janë funksionet kryesore që karakterizojnë faqet e internetit që janë miqësore ndaj pjesëmarrjes së qytetarëve. Komunitet e Kosovës nuk i përshtatin këto funksione në faqet e internetit të komunave të Kosovës, madje edhe në nivel të pushtetit qendror situata mbetet e njëjtë.

Shumica e komunave kanë vetëm një formular kontakti për t'i raportuar shqetësimet, dhe ky mjet në shumicën e komunave lidhet veçanërisht me raportimin e shqetësimeve në lidhje me sigurinë në komunitet.

Të gjitha komunat kanë planifikuar në mënyrë të paracaktuar që të kenë një softuer FORUM përmes faqeve të tyre të internetit, por asnjëra prej tyre nuk e ka krijuar atë. Në të gjitha faqet e internetit ku menyja me emrin FORUM është ende e dukshme, ajo do t'i ridrejtojë vizitorët në një link të prishur.

Edhe pse ekzistojnë disa platforma të jashtme për të lehtësuar pjesëmarrjen e qytetarëve në mënyrë digjitale, platforma që janë zhvilluar me mbështetjen e agjencive publike, shoqërisë civile apo organizatave të tjera ndërkombëtare, ato nuk mirëmbahen në mënyrë adekuate dhe komunat e Kosovës nuk po i përdorin ato në mënyrë aktive, vetëm me përjashtime të vogla. Niveli i ulët i angazhimit të institucioneve publike për përditësimin e të dhënave të tyre në këto platforma ka sjellë pasoja ku shkalla e angazhimit të qytetarëve është edhe më e ulët.

Nuk ka pengesa në përdorimin e këtyre platformave. Është guxim dhe përkushtim nga ana e qeverisë, promovimi i tyre nga të gjithë akterët dhe angazhimi i qytetarëve. **Konsultimet.rks-gov.net** dhe **platformadigjitale.com** janë pika të mira për të nxitur pjesëmarrjen e qytetarëve. Platformadigjitale.com është e kënaqshme sa i përket dizajnit, qasjes së përdoruesit, përgjegjshmërisë në celular dhe gjithashtu veçorive kryesore për të siguruar pjesëmarrjen e qytetarëve.

Mediat sociale si një alternativë plotësuese për pjesëmarrjen e qytetarëve

Ne kemi audituar 38 komuna për praninë e tyre në platformat kryesore të mediave sociale. Ne kemi vlerësuar praninë, shpeshtësinë e aktiviteteve dhe nëse ata përdorin mediat sociale për të ndarë informacione apo edhe për të ndërvepruar me publikun. Mediat sociale mbeten platforma më aktive që qeveritë përdorin për të komunikuar informacionin me publikun. Ato e bënë atë në një mënyrë të zakonshme standarde, vizualisht duke ofruar fotografi dhe video, me tekst dhe me linqe. Frekuenca dhe freskia e lajmeve në mediat sociale është më e mira. Dhe gjithashtu është mënyra më e lehtë për qytetarët që t'i ndajnë kontributet e tyre.

II . Vlerësimi i platformave të tjera që janë ndërtuar për të ndihmuar pjesëmarrjen digjitale të qytetarëve në Kosovë.

Përtej faqeve të internetit të komunave, e vetmja platformë e zhvilluar nga autoritetet qeveritare për të mundësuar dhe promovuar pjesëmarrjen qytetare në institucionet publike është konsultimet.rks-gov.net.

1. Platforma: Konsultimet. Platforma e Konsultimeve Publike - Bëjeni zërin tuaj të dëgjohet

Faqja e internetit: <https://konsultimet.rks-gov.net>

Menaxhimi/Pronësia: Zyra për Qeverisje të Mirë/Zyra e Kryeministrit

Përshkrim: Në bazë të RREGULLORES NR. 05/2016 PËR STANDARDET MINIMALE PËR PROCESIN E KONSULTIMIT PUBLIK që është miratuar nga Qeveria e Republikës së Kosovës më 29 prill 2016, Zyra për Qeverisje të Mirë/Zyra e Kryeministrit duhet të krijojë dhe mirëmbajë platforma online, e cila përdoret nga të gjitha autoritetet publike për të identifikuar palët e interesuara për të zhvilluar konsultime publike. Platforma Online do të sigurojë zbatimin e standardeve minimale për konsultimet publike sipas Rregullores Nr. 05/2016. Kjo platformë do të ofrojë mundësinë që të gjitha palët relevante të ftohen dhe të përfshihen në procesin e vendimmarrjes dhe politikëbërjes.

Kjo platformë ndihmon ministritë dhe agjencitë e Qeverisë së Republikës së Kosovës për të lehtësuar procesin e konsultimit publik duke përfshirë autoritetet publike dhe joqeveritare, organizatat e shoqërisë civile dhe partnerë të tjerë relevantë në procesin e vendimmarrjes dhe politikave.

Rishikimi teknologjik: ‘Konsultimet’ po shërben si bord njoftimi për konsultime publike brenda sektorit publik, konsultime që organizohen nga çdo nivel qeveritar dhe agjenci publike. Ajo i ofron përdoruesit shumë opsione se si të navigojnë në konsultimin e preferuar. Qytetari mund të filtrojë ose të navigojë nëpër institucione, përmes kërkimit, statusit të konsultimit (nëse janë të hapura apo të mbyllura). Ajo jep detajet e pronarit, titullin, datën, përshkrimin e detajuar, draft dokumentet e bashkëngjitura dhe detajet e kontaktit të zyrtarit përgjegjës për çdo konsultim publik. Ekziston gjithashtu një mundësi për t’u abonuar në komuna ose institucione të caktuara dhe për t’u informuar kur ato postojnë ndonjë diskutim të ri publik.

Por platforma është e kufizuar në ndërveprim. Përtej informacionit të ndarë me qytetarët, nuk ka hapësirë për interaktivitet. Qytetarët përmes kësaj platforme më së shumti informohen për takimet konsultative fizike. Institucionet që bëjnë organizimin, datën, vendin dhe personat kontaktues. Platforma nuk ofron mjete për të mundësuar pjesëmarrjen në mënyrë digjitale, për të shtuar komente, për të paraqitur propozime (përveç nëse një qytetar i dërgon e-mail personit përgjegjës) ose për të votuar. Nuk ka veçori të tjera për të krijuar interaktivitet, për të mundësuar pjesëmarrje në distancë, transmetim të drejtpërdrejtë të takimeve. Nuk ka opsione për të menaxhuar reagimet dhe kontributet nga qytetarët.

Nuk është “e përshtatshme për celular”, ka vend për përmirësim në dizajn, por vetëm në kuptimin që ta bëjë atë të përshtatshme për celular. Në aspektin funksional dizajni plotëson kriteret.

Kriteret e dizajnit të uebsajtit dhe vlerësimi për konsultimet.rks-gov.net	
1. Navigimi	Vlerësimi: 8 (1=NUK i përmbush.. 10=I përmbush plotësisht)
Opsionet e navigimit janë të shënuara qartë dhe të vetë-shpjegueshme. Lidhjet me faqet e tjera dhe kthimi në faqen kryesore janë funksionale. Të gjitha lidhjet funksionojnë. Lidhjet me faqet e tjera janë të rëndësishme.	Opsionet e navigimit janë të shënuara qartë dhe të vetë-shpjegueshme. Lidhjet me faqet e tjera dhe kthimi në faqen kryesore janë funksionale. Të gjitha lidhjet funksionojnë. Lidhjet me faqet e tjera janë të rëndësishme. * Navigimi është i vështirë nga pajisjet celulare.

<p>2. Lehtësia e përdorimit</p>	<p>Vlerësimi: 10 (1= NUK i përmbush.. 10= I përmbush plotësisht)</p>
<p>Përdoruesit mund të navigojnë pa vështirësi.</p> <p>Përdoruesit mund të gjejnë lehtësisht informacionet e nevojshme.</p> <p>Karakteristikat e ndihmës janë të disponueshme dhe të lehta për t'u qasur.</p> <p>Shpejtësia e shkarkimit është e pranueshme.</p>	<p>Përdoruesit mund të navigojnë pa vështirësi.</p> <p>Përdoruesit mund të gjejnë lehtësisht informacionet e nevojshme.</p> <p>Karakteristikat e ndihmës mungojnë.</p> <p>Shpejtësia e shkarkimit është shumë e mirë. Nga F=nuk i përmbush, A= I përmbush plotësisht, kjo faqe interneti renditet me B.</p>
<p>3. Parimet e CRAP</p>	<p>Vlerësimi: 8 (1= NUK i përmbush.. 10= I përmbush plotësisht)</p>
<p>Kontrasti–ngjyrat mbështesin lexueshmërinë dhe të kuptuarit, titujt dhe nëntitujt ndihmojnë në lundrimin (navigimin)</p> <p>Dizajni i faqeve të përsëritjes është i qëndrueshëm për të gjitha faqet</p> <p>Dizajni i renditjes së faqes i ndihmon përdoruesit të lexojnë përmbajtjen</p> <p>Afërsia - artikujt e lidhur janë afër njëri-tjetrit. Informacioni është i lehtë për t'u gjetur.</p>	<p>Kontrasti–ngjyrat mbështesin lexueshmërinë dhe të kuptuarit, titujt dhe nëntitujt ndihmojnë në lundrimin</p> <p>Dizajni i faqeve të përsëritjes është i qëndrueshëm për të gjitha faqet</p> <p>Dizajni i renditjes së faqes i ndihmon përdoruesit të lexojnë përmbajtjen</p> <p>Afërsia - artikujt e lidhur janë afër njëri-tjetrit. Informacioni është i lehtë për t'u gjetur.</p>
<p>4. Tërheqja e audiencës dhe përshtatshmëria</p>	<p>Vlerësimi: 6 (1= NUK i përmbush.. 10= I përmbush plotësisht)</p>
<p>Teksti është i lexueshëm dhe me një font të përshtatshëm për audiencën e synuar</p> <p>Elementet e medias përmirësojnë përmbajtjen</p> <p>Reklamimi nuk ndërhyr në përmbajtje</p> <p>Faqja fton përdoruesin të eksplorojë</p>	<p>Teksti është i lexueshëm dhe me një font të përshtatshëm për shumicën e audiencës. Por njerëzit me nevoja të veçanta nuk mund të ndryshojnë madhësinë për t'u përshtatur me nevojat e tyre.</p> <p>Elementet mediatike duhet të përmirësojnë më shumë përmbajtjen.</p> <p>Dritaret hapëse (Reklamimi) nuk ndërhyjnë në përmbajtje</p> <p>Performanca e faqes dhe navigimi nuk e ftojnë përdoruesin të eksplorojë më shumë.</p>

Raporti i performancës nga GTMetrix dhe Google Lighthouse:

Koha plotësisht e ngarkuar: 2.3 sekonda

Nota GTmetrix (A më e mira, F më e keqja): B

Performanca (nga 0 -100%): 86%

Struktura: (nga 0 -100%) 82%

Koha e hapjes së faqes (Largest Contentful Paint): 1,8 s

DITARI I AKTIVITETIT/STATUSI: Kjo platformë përdoret mjaftueshëm nga ministritë dhe organet e tjera në nivel qendror të Qeverisë. Por komunat dhe qytetarët nuk e përdorin sa duhet në nivel lokal.

Nga 38 komuna në nivel vendi, vetëm 3 komuna e kanë përdorur këtë platformë dhe vetëm gjatë vitit 2021.

Komuna e Malishevës e ka shfrytëzuar vetëm 3 herë; Komuna e Pejës vetëm 1 herë, Komuna e Rahovecit 15 herë. Nuk ka detaje për pjesëmarrjen e qytetarëve në këto seanca publike.

Analiza e platformave relevante dhe të përdorura jashtë sistemit të qeverisë së Kosovës

Në procesin e përzgjedhjes së platformave jashtë sistemit qeveritar të Kosovës jemi bazuar në platforma që plotësojnë karakteristikat funksionale të platformave për pjesëmarrjen e qytetarëve si: debatet online me qytetarët, grumbullimi i propozimeve të qytetarëve, pjesëmarrja e qytetarëve në planifikimin buxhetor, matja e opinionit publik, shprehja e opinionit të qytetarëve përmes votimit elektronik, sondazheve, anketave apo bashkëpunimit për hartimin e ligjeve dhe rregulloreve të reja. Përtej kësaj, ne kemi përfshirë edhe platforma që kanë të bëjnë me lidhjet në faqet e internetit të komunave, ose kanë qenë të lehta për t'u qasur përmes motorëve të kërkimit.

1. Platforma: Platforma Digjitale për Pjesëmarrje Publike

Faqja e internetit: <https://platformadigjitale.com>

Menaxhimi / Pronësia: Mbështetur nga OSBE-ja. Zhvilluar nga kompania Appdec.

Përshkrim: Platforma Digjitale për Pjesëmarrje Publike është një platformë digjitale e bazuar në internet që mundëson komunikim interaktiv dhe transparent ndërmjet banorëve dhe pushtetit lokal në komuna, duke ju lejuar juve si banor të ndani pikëpamjet tuaja në internet dhe të votoni për përmirësime ose çështje të caktuara në komunitetin lokal ose komunën.

Rishikimi teknologjik:

Platforma Digjitale është e dizajnuar mirë, e lehtë për t'u naviguar, shumë-gjuhëshe dhe është e përshtatshme për celular. Ajo iu jep qytetarëve mundësinë të bëjnë propozime dhe të japin komente apo vota për ngjarjet, për planet dhe propozimet që ngarkohen

në sistem, qoftë edhe nga qytetarët apo komunat. Ajo i jep mundësinë qytetarit të ngrejë shqetësime, të raportojë rregullimet në komunë, të bëjë propozime, të marrë pjesë në plane ose të propozojë plane të reja. Gjithashtu, performanca është duke përmbushur pritshmëritë.

Kriteret dhe vlerësimi i dizajnit të uebit për https://platformadigitale.com/	
1. Navigimi	Vlerësimi: 9 (1= NUK i përmbush.. 10= I përmbush plotësisht)
<p>Opsionet e navigimit janë të shënuara qartë dhe të vetë-shpjegueshme.</p> <p>Lidhjet me faqet e tjera dhe kthimi në faqen kryesore janë funksionale.</p> <p>Të gjitha lidhjet funksionojnë.</p> <p>Lidhjet me faqet e tjera janë të rëndësishme.</p>	<p>Opsionet e navigimit janë të shënuara qartë dhe të vetë-shpjegueshme.</p> <p>Lidhjet me faqet e tjera dhe kthimi në faqen kryesore janë funksionale.</p> <p>Të gjitha lidhjet funksionojnë.</p> <p>Lidhjet me faqet e tjera janë të rëndësishme.</p>
2. Lehtësia e përdorimit	Vlerësimi: 10 (1= NUK i përmbush.. 10= I përmbush plotësisht)
<p>Përdoruesit mund të navigojnë pa vështirësi.</p> <p>Përdoruesit mund të gjejnë lehtësisht informacionet e nevojshme.</p> <p>Karakteristikat e ndihmës janë të disponueshme dhe të lehta për t'u qasur.</p> <p>Shpejtësia e shkarkimit është e pranueshme.</p>	<p>Përdoruesit mund të navigojnë pa vështirësi.</p> <p>Përdoruesit mund të gjejnë lehtësisht informacionet e nevojshme.</p> <p>Karakteristikat e ndihmës mungojnë.</p> <p>Shpejtësia e shkarkimit është shumë e mirë. Nga F=nuk i përmbush, A= I përmbush plotësisht, kjo faqe interneti renditet me B.</p>
3. Parimet e CRAP	Vlerësimi: 8 (1= NUK i përmbush.. 10= I përmbush plotësisht)
<p>Kontrasti–ngjyrat mbështesin lexueshmërinë dhe të kuptuarit, titujt dhe nëntitujt ndihmojnë në navigim</p> <p>Dizajni i faqeve të përsëritjes është i qëndrueshëm për të gjitha faqet</p> <p>Dizajni i renditjes së faqes i ndihmon përdoruesit të lexojnë përmbajtjen</p> <p>Afërsia - artikujt e lidhur janë afër njëri-tjetrit. Informacioni është i lehtë për t'u gjetur.</p>	<p>Kontrasti–ngjyrat mbështesin lexueshmërinë dhe të kuptuarit, titujt dhe nëntitujt ndihmojnë në navigim</p> <p>Dizajni i faqeve të përsëritjes është i qëndrueshëm për të gjitha faqet</p> <p>Dizajni i renditjes së faqes i ndihmon përdoruesit të lexojnë përmbajtjen</p> <p>Afërsia - artikujt e lidhur janë afër njëri-tjetrit. Informacioni është i lehtë për t'u gjetur.</p>

4. Tërheqja e audiencës dhe përshtatshmëria	Vlerësimi: 6 (1= NUK i përmbush.. 10= I përmbush plotësisht)
<p>Teksti është i lexueshëm dhe me një font të përshtatshëm për audiencën e synuar</p> <p>Elementet e medias përmirësojnë përmbajtjen</p> <p>Reklamimi nuk ndërhyr në përmbajtje</p> <p>Faqja fton përdoruesin të eksplorojë</p>	<p>Teksti është i lexueshëm dhe me një font të përshtatshëm për shumicën e audiencës. Por njerëzit me nevoja të veçanta nuk mund të ndryshojnë madhësinë për t'u përshtatur me nevojat e tyre.</p> <p>Elementet mediatike duhet të përmirësojnë më shumë përmbajtjen.</p> <p>Dritaret hapëse (Reklamimi) nuk ndërhyjnë në përmbajtje</p> <p>Performanca e sajtit dhe navigimi nuk e ftojnë përdoruesin të eksplorojë më shumë.</p>

Raporti i performancës nga GTMetrix dhe Google Lighthouse:

Koha plotësisht e ngarkuar: 2,9 sekonda

Nota GTmetrix (A më e mira, F më e keqja): C

Performanca (nga 0 -100%): 72%

Struktura: (nga 0 -100%) 70%

Koha e hapjes së faqes (Largest Contentful Paint): 2.7 s

Koha totale e bllokimit: 0ms

Zhvendosja kumulative e paraqitjes: 0.06

DITARI I AKTIVITETIT/STATUSI: Vetëm komunat e Prishtinës, Gjakovës, Prizrenit, Kamenicës dhe Junikut e shfrytëzojnë atë dhe gjithashtu nuk e përdorin rregullisht.

- Komuna e Junikut: qytetarët nuk e kanë shfrytëzuar fare shërbimin. Dhe Komuna prej dy vitesh ka publikuar vetëm një njoftim, gjatë vitit 2020 (tjetri është vetëm postim demo), i cili nuk ka provokuar pjesëmarrjen apo angazhimin e qytetarëve duke dhënë asnjë koment apo votë.

- Komuna e Gjakovës: qytetarët nuk e kanë shfrytëzuar fare shërbimin. Komuna e ka përdorur atë vetëm në periudhën 2018-2019, dhe atë vetëm për të postuar formularët e aplikimit që lidhen me procesin e legalizimit të ndërtimeve. Janë postuar gjithsej 8 njoftime me formularë aplikimi për procesin e legalizimit. Përdorimi i postimeve nuk prodhoi angazhim qytetar, komente apo votues.

- Komuna e Prizrenit: Komuna e Prizrenit është dallimi në vetvete. Ka një angazhim të qytetarëve por nuk ka fare angazhim të Komunës. Qytetarët e Prizrenit kanë shfrytëzuar këtë platformë për të bërë 17 publikime, nga ta, 4 janë sugjerime dhe të tjerat janë ankesa. Vetëm 2 postime kanë marrë komente dhe 28 vota kanë shpërthyer në të gjitha postimet. Platforma ishte në përdorim gjatë viteve 2020 dhe 2021.

- Komuna e Prishtinës: Komuna e Prishtinës është një tjetër lajm i mirë për t'u treguar. Qytetarët e Prishtinës për periudhën 2016-2021, kanë publikuar rreth 319 postime. Nga totali, 5 prej tyre janë ide, 3 kërkesa për diskutim dhe të tjerat janë ankesa. Në anën tjetër, Komuna e Prishtinës ka publikuar vetëm një pyetësor gjatë vitit 2017 dhe asgjë tjetër.

- Komuna e Kamenicës: Komuna e Kamenicës ka qenë shumë aktive në këtë platformë nga viti 2019-2021. Janë gjithsej 46 poste, 4 nga qytetarët dhe 42 nga komuna. Interaktiviteti mbetet shumë i ulët, pasi shumica e postimeve janë vetëm informative. Nga totali i publikimeve janë dy plane dhe tre diskutime, pjesa tjetër janë informacione. Në të gjitha postimet ka 0 komente dhe 15 vota të shpërndara në të gjitha postimet.

2. Platforma: Ndreqe

Faqja e internetit: <https://ndreqe.com>

Menaxhimi / Pronësia: Demokraci Plus (D+) në Partneritet me NDI Washington.

Përshkrim: ndreqe është një platformë në internet që mbledh ankesat e qytetarëve për shërbimet publike komunale dhe i portretizon ato në një hartë interaktive. Platforma u mundëson qytetarëve të raportojnë lehtësisht dhe shpejt ankesat, ndërkohë që u mundëson institucioneve komunale t'i kanalizojnë këto kërkesa në një vend lehtësisht të qasshëm.

Rishikimi teknologjik:

Ndreqe është e dizajnuar mirë, e lehtë për tu naviguar dhe e përshtatshme për celular. Ajo i jep qytetarëve mundësinë që t'i raportojnë problemet komunave. Ndreqe i dërgon raportet e qytetarëve direkt tek autoritetet lokale.

Ndreqe i publikon edhe në internet në mënyrë që të tjerët në komunitet të mund të lexojnë, diskutojnë dhe ofrojnë këshilla aty ku është e nevojshme. Gjithashtu, performanca është duke përmbushur pritshmëritë. Por së fundmi platforma ka disa probleme me hartat dhe bazën e të dhënave të rrugëve, nuk i gjen vendndodhjet dhe adresat, ky gabim i pamundëson përdoruesve të bëjnë raporte të reja. Gjithashtu, për të gjeneruar raporte për komuna apo në nivel shteti shfaqen gabime.

<p>1. Navigimi</p>	<p>Vlerësimi: 9 (1= NUK i përmbush.. 10= I përmbush plotësisht)</p>
<p>Opsionet e navigimit janë të shënuara qartë dhe të vetë-shpjegueshme.</p> <p>Lidhjet me faqet e tjera dhe kthimi në faqen kryesore janë funksionale.</p> <p>Të gjitha lidhjet funksionojnë.</p> <p>Lidhjet me faqet e tjera janë të rëndësishme.</p>	<p>Opsionet e navigimit janë të shënuara qartë dhe të vetë-shpjegueshme.</p> <p>Lidhjet me faqet e tjera dhe kthimi në faqen kryesore janë funksionale.</p> <p>Të gjitha lidhjet funksionojnë.</p> <p>Lidhjet me faqet e tjera janë të rëndësishme.</p>
<p>2. Lehtësia e përdorimit</p>	<p>Vlerësimi: 10 (1= NUK i përmbush.. 10= I përmbush plotësisht)</p>
<p>Përdoruesit mund të navigojnë pa vështirësi.</p> <p>Përdoruesit mund të gjejnë lehtësisht informacionet e nevojshme.</p> <p>Karakteristikat e ndihmës janë të disponueshme dhe të lehta për t'u qasur.</p> <p>Shpejtësia e shkarkimit është e pranueshme.</p>	<p>Përdoruesit mund të navigojnë pa vështirësi.</p> <p>Përdoruesit mund të gjejnë lehtësisht informacionet e nevojshme.</p> <p>Karakteristikat e ndihmës mungojnë.</p> <p>Shpejtësia e shkarkimit është shumë e mirë. Nga F=nuk i përmbush, A= I përmbush plotësisht, kjo faqe interneti renditet me B.</p>
<p>3. Parimet e CRAP</p>	<p>Vlerësimi: 8 (1= NUK i përmbush.. 10= I përmbush plotësisht)</p>
<p>Kontrasti – ngjyrat mbështesin lexueshmërinë dhe të kuptuarit, titujt dhe nëntitujt ndihmojnë në navigim</p> <p>Dizajni i faqeve të përsëritjes është i qëndrueshëm për të gjitha faqet</p> <p>Dizajni i renditjes së faqes i ndihmon përdoruesve të lexojnë përmbajtjen</p> <p>Afërsia - artikujt e lidhur janë afër njëri-tjetrit. Informacionet gjenden lehtësisht.</p>	<p>Kontrasti – ngjyrat mbështesin lexueshmërinë dhe të kuptuarit, titujt dhe nëntitujt ndihmojnë në navigim</p> <p>Dizajni i faqeve të përsëritjes është i qëndrueshëm për të gjitha faqet</p> <p>Dizajni i renditjes së faqes i ndihmon përdoruesit të lexojnë përmbajtjen</p> <p>Afërsia - artikujt e lidhur janë afër njëri-tjetrit. Informacionet gjenden lehtësisht.</p>
<p>4. Tërheqja e audiencës dhe përshatshmëria</p>	<p>Vlerësimi: 8 (1= NUK i përmbush.. 10= I përmbush plotësisht)</p>
<p>Teksti është i lexueshëm dhe me një font të përshatshëm për audiencën e synuar</p> <p>Elementet e medias përmirësojnë përmbajtjen</p> <p>Reklamimi nuk ndërhyr në përmbajtje</p> <p>Faqja fton përdoruesin të eksplorojë</p>	<p>Teksti është i lexueshëm dhe me një font të përshatshëm për shumicën e audiencës. Por njerëzit me nevoja të veçanta nuk mund të ndryshojnë madhësinë për t'u përshtatur me nevojat e tyre.</p> <p>Elementet mediatike duhet të përmirësojnë më shumë përmbajtjen.</p> <p>Dritaret hapëse (Reklamimi) nuk ndërhyjnë në përmbajtje</p> <p>Performanca e faqes dhe navigimi e ftojnë përdoruesin të eksplorojë më shumë.</p>

Raporti i performancës nga GTMetrix dhe Google Lighthouse:

Koha plotësisht e ngarkuar: 3,29 sekonda

Nota GTmetrix (A më e mira, F më e keqja): A

Performanca (nga 0 -100%): 92%

Struktura: (nga 0 -100%) 94%

Koha e hapjes së faqes (Largest Contentful Paint): 1.6 s

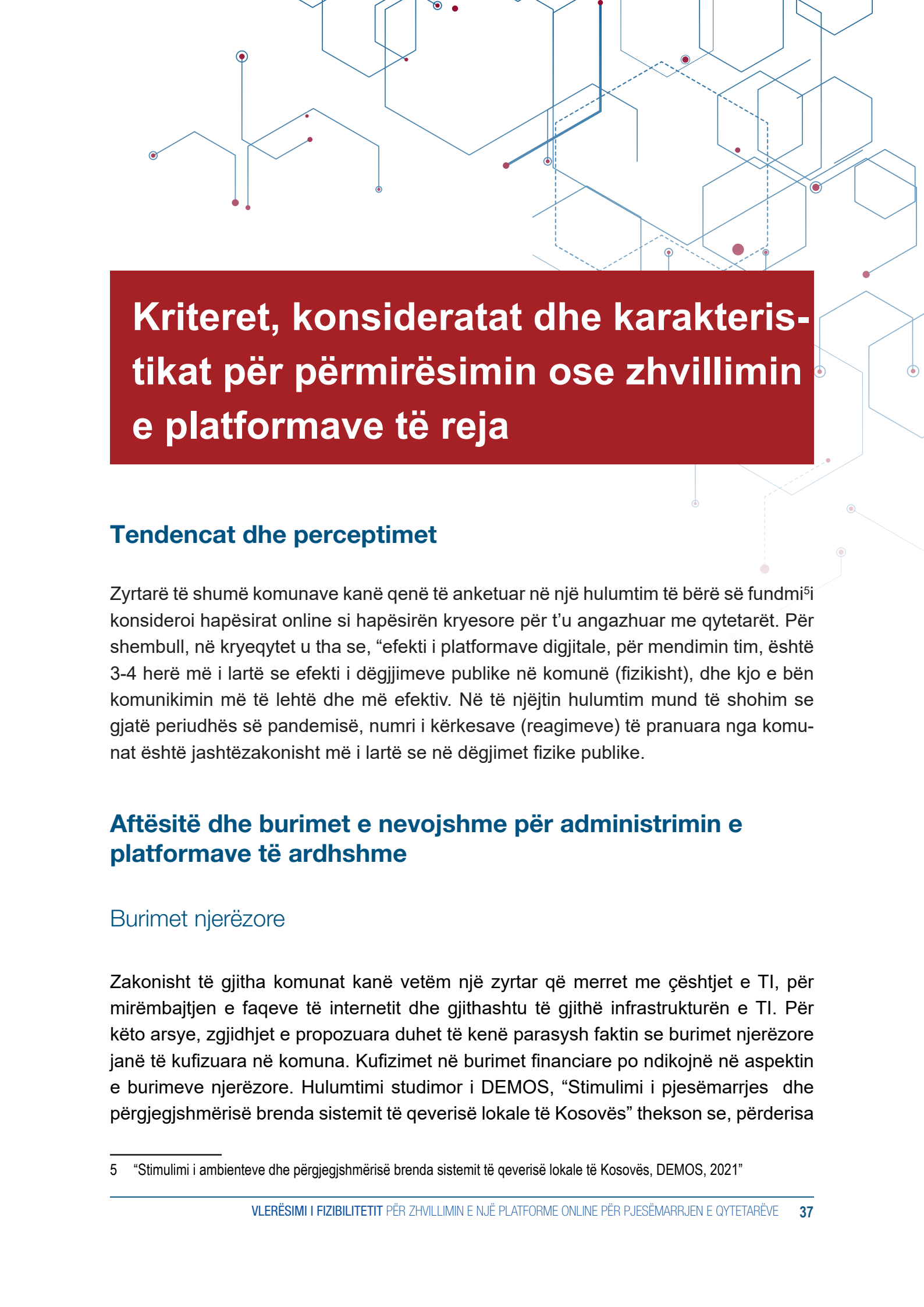
Koha totale e bllokimit: 0ms

Zhvendosja kumulative e paraqitjes: 0.08

Ditari i aktivitetit/Statusi: Ndreqe është aktive. Është e kufizuar në raportimin e problemeve të rrugës si gropat dhe dritat e prishura të rrugëve. Më pas qytetarët dërguan raporte për problemet tek autoritetet për rregullim. Shumica e komunave nuk e përdorin rregullisht, po ashtu qytetarët nuk e përdorin, në dy muajt e fundit në nivel vendi janë raportuar vetëm 11 rregullime.

3. Platforma të tjera që në fakt nuk janë të qasshme ose janë pasive.

Emri i platformës	Faqja e internetit	Përshkrimi	Menaxhimi / Pronësia	Statusi
e-Takimet Akterët Lokal	https://akl.rks-gov.net/	Takimet elektronike të Akterëve Lokal është një platformë e mbështetur nga MPMS dhe GIZ, e cila synon të funksionojë me pilot komunitetet e Ferizajt, Gjakovës, Mitrovicës dhe Vushtrrisë, me qëllim të realizimit të aktiviteteve për promovimin e punësimit të të rinjve.	Komuna e Ferizajt, Gjakovës, Mitrovicës dhe Vushtrrisë, MPMS & GIZ.	Qasja për ¼ e komunave, pjesë e projektit nuk është e mundur. Komuna e Gjakovës ka qasje por faqja e internetit nuk është e zhvilluar.
Asambleja Virtuale	https://asamblea-virtuale.com/	Platforma e Asamblesë Virtuale e krijuar nga Anibar. Kjo platformë unike online u mundëson të rinjve të moshës 16-29 vjeç të nxisin idetë e tyre për ndryshimin e komunitetit me mbështetjen e institucioneve vendore. Të rinjtë nga Peja, Gjakova, Klina, Istogu dhe Deçani mund të dorëzojnë projekt propozimet e tyre përmes disa hapave shumë të thjeshtë. Bëhuni një qytetar aktiv, bëni një ndryshim për veten dhe komunitetin tuaj!	Anibar, USAID, Komunitet e Pejës, Gjakovës, Klinës, Istogut dhe Deçanit	Platforma nuk funksionon.

Kriteret, konsideratat dhe karakteristikat për përmirësimin ose zhvillimin e platformave të reja

Tendencat dhe perceptimet

Zyrtarë të shumë komunave kanë qenë të anketuar në një hulumtim të bërë së fundmi⁵ konsideroi hapësirat online si hapësirën kryesore për t'u angazhuar me qytetarët. Për shembull, në kryeqytet u tha se, “efekti i platformave digjitale, për mendimin tim, është 3-4 herë më i lartë se efekti i dëgjimeve publike në komunë (fizikisht), dhe kjo e bën komunikimin më të lehtë dhe më efektiv. Në të njëjtin hulumtim mund të shohim se gjatë periudhës së pandemisë, numri i kërkesave (reagimeve) të pranuar nga komunat është jashtëzakonisht më i lartë se në dëgjimet fizike publike.

Aftësitë dhe burimet e nevojshme për administrimin e platformave të ardhshme

Burimet njerëzore

Zakonisht të gjitha komunat kanë vetëm një zyrtar që merret me çështjet e TI, për mirëmbajtjen e faqeve të internetit dhe gjithashtu të gjithë infrastrukturën e TI. Për këto arsye, zgjidhjet e propozuara duhet të kenë parasysh faktin se burimet njerëzore janë të kufizuara në komuna. Kufizimet në burimet financiare po ndikojnë në aspektin e burimeve njerëzore. Hulumtimi studimor i DEMOS, “Stimulimi i pjesëmarrjes dhe përgjegjshmërisë brenda sistemit të qeverisë lokale të Kosovës” thekson se, përderisa

5 “Stimulimi i ambienteve dhe përgjegjshmërisë brenda sistemit të qeverisë lokale të Kosovës, DEMOS, 2021”

mungesa e burimeve mund të kufizojë aftësinë e komunave për t'iu përgjigjur nevojave të qytetarëve, rritja e burimeve në zonat me performancë të ulët mund të mos arrijë rezultatet e dëshiruara.⁶

Burimet financiare:

Komunat kanë buxhete të kufizuara dhe zgjidhja duhet të orientohet në platforma me kod të hapur, blerje të njëhershme ose platforma të reja të zhvilluara me kosto të përballueshme për t'u mirëmbajtur. Ajo duhet të jetë e qasshme për çdo komunë, pavarësisht nga madhësia dhe kapacitetet financiare, për ta zotëruar dhe mbajtur.

Kriteret e projektimit dhe teknologjisë për çdo platformë

- **Përdorimi i një URL të pastër.** *Google ka vërtetuar se sa më e shkurtër të jetë URL, aq më mirë. Shpesh, një link që ka numra, viza, simbole dhe shkronja të shpërndara në URL do të shfaqet si e padëshiruar, përtej kësaj, ato domene janë të vështira për t'u mbajtur në mend dhe për t'u shkruar, ndërsa, nëse përdorni një URL të shkurtër dhe koncize që u tregon përdoruesve saktësisht se ku po shkojnë, ata do të kenë shumë më shumë gjasa të besojnë të faqe interneti.*
- *Një nga problemet kryesore brenda komunave të Kosovës, ndoshta është edhe përtej ndikimit nga palët e jashtme të interesit, janë domenet e faqeve të internetit të komunave, të cilat janë shumë të niveluara. Edhe domeni kryesor i të gjitha komunave është një domen i nivelit të tretë <https://kk.rks-gov.neto> dhe pastaj të gjitha komunat priten në një nivel më të thellë se kaq, ata janë të organizuara në nën-nivele, siç është shembulli: <https://kk.rks-gov.net/prishtine>*
- **Lehtë për t'u përdorur**, e ngjashme me përvojën e mëparshme dhe UI/UX të programeve më të njohura që qeveritë dhe qytetarët kanë në përdorim, pothuajse intuitive.
- **Të qenit i përgjegjshëm për celularin.**
- **Sigurimi i qasjes së barabartë** për çdo lloj përdoruesi, duke përfshirë pajisje të ndryshme inteligjente, njohuri të TI, aftësi ose kufizime fizike dhe mendore. Një faqe interneti me qasje të barabartë duhet gjithashtu të jetë e qasshme për të gjithë, duke përfshirë të verbrit, personat me aftësi të kufizuara ose të moshuarit.
- **Të qenit i lehtë dhe më i shpejtë në funksionim.** Lehtë për t'u ngarkuar lehtësisht nga çdo pajisje dhe lidhje me shpejtësinë e internetit (edhe për përdoruesit 3G). Shpejtësia është një aspekt thelbësor në ofrimin e një eksperience të këndshme të përdoruesit për vizitorët e çdo faqe interneti. Siguron që hapësira dhe koha e kufizuar e vëmendjes së një vizitori të shpenzohen në përmbajtjen aktuale dhe të mos humbasin duke pritur që imazhet dhe skriptet të ngarkohen. Shpejtësia është edhe më e rëndësishme për përdoruesit e pajisjeve celulare,

6 Po aty

pasi studimet kanë treguar se përdoruesit nuk kanë gjasa të tolerojnë më shumë se 3 sekonda kohë ngarkimi të faqeve në një pajisje celulare. Nëse faqja juaj nuk arrin të ofrojë një përgjigje të shpejtë, përdoruesit tuaj do të largohen. (GTmetrix, Google 2021)

- Mundësia për t'u përkthyer në shumë gjuhë.
- **Të pasurit e një Arkitekture të Informacionit të planifikuar mirë.** Informacioni duhet të organizohet dhe të prezantohet më mirë në faqet e ardhshme të internetit, sepse është jetik për përdorshmëri të mirë.
- **Navigimi efektiv.** Navigimi i mirë është një nga aspektet më të rëndësishme të përdorshmërisë së faqes në internet. Është po aq e rëndësishme që navigimi të jetë pa rrëmujë. Përpiquni të kufizoni sa më shumë që të jetë e mundur numrin e artikujve të menysë. Një meny rënëse ose një nënavigacion mund të funksionojë më mirë në sajte të mëdha me shumë seksione dhe faqe.
- **Të qenit miqësor me mediat sociale.** Përtej lidhjes së llogarive të mediave sociale me faqen e internetit, duhet t'u mundësojë përdoruesve të ndajnë me lehtësi përmbajtjen në çdo aplikacion të mediave sociale (Facebook, twitter, Instagram, WhatsApp, Viber, etj.). Duke shfaqur prova sociale, si numërimin e shpërndarjeve. Sigurohuni që këto veçori të funksionojnë mirë në celular. Përmbajtja automatikisht e optimizuar për platformat e mediave sociale. Integroni seksionin e komenteve.
- **Të qenit miqësor me motorët e kërkimit.** Domenet aktuale të faqeve të internetit të komunave janë më të vështira për t'u arritur ose për t'u mbajtur mend drejtpërdrejt. Përdoruesit publikë përdorin kryesisht kërkimin e Google për të hyrë në faqet e internetit. Ato janë gjithashtu të vështira për t'u naviguar dhe mjetet e kërkimit nuk janë shumë efikase. Për këtë arsye, zgjidhja e re duhet të jetë miqësore me motorët e kërkimit.
- **Integriteti:** Integriteti i të dhënave është saktësia, plotësia dhe konsistenca e përgjithshme e të dhënave. Integriteti i të dhënave i referohet gjithashtu sigurisë së të dhënave në lidhje me pajtueshmërinë rregullatore - siç është pajtueshmëria me GDPR - dhe sigurinë. Ai mirëmbahet nga një koleksion procesesh, rregullash dhe standardesh të zbatuara gjatë fazës së projektimit. Kur integriteti i të dhënave është i sigurt, informacioni i ruajtur në një bazë të dhënash do të mbetet i plotë, i saktë dhe i besueshëm pa marrë parasysh sa kohë ruhet ose sa shpesh qaset. Kërcënimet e zakonshme që mund të ndryshojnë gjendjen e integritetit të të dhënave përfshijnë: Gabimet njerëzore, gabimet e transferimit të paqëllimshëm, konfigurimet e gabuara dhe gabimet e sigurisë, malware, kërcënimet e brendshme dhe sulmet kibernetike
- **Siguria.** Siguria është një shqetësim i madh për vizitorët e sotëm të internetit. Institucionet duhet të sigurohen që faqet e tyre të internetit të ndjekin standardet dhe udhëzimet e industrisë. Për shembull, nëse ekziston një veçori e regjistrimit të përdoruesit, dëshironi të siguroheni që fjalëkalimet e përdoruesit janë të koduara dhe nuk shfaqen në tekst të thjeshtë. Ju gjithashtu dëshironi të siguroheni që faqja e internetit është e sigurt dhe përdor enkriptimin SSL. Nëse keni harruar një veçori fjalëkalimi, nuk dëshironi të siguroheni një veçori të rivendosjes së fjalëkalimit pa i bërë përdoruesit pyetjet e sigurisë.

Karakteristikat që duhet të ketë për çdo platformë

Debatet

Çdokush mund të hapë zinxhir postimesh për çdo temë, duke krijuar hapësira të veçanta ku njerëzit mund të diskutojnë temën e propozuar. Debatet vlerësohen nga të gjithë, për të nxjerrë në pah çështjet më të rëndësishme.

Propozimet

Një hapësirë që të gjithë të krijojnë një propozim dhe që kërkesat e qytetarëve të gjejnë mbështetje. Propozimet të cilat arrijnë mjaftueshëm mbështetje, do të votohen dhe kështu, së bashku mund të vendosim çështjet që kanë rëndësi për ne.

Buxhetimi me pjesëmarrje

Buxhetet me pjesëmarrje u mundësojnë qytetarëve të propozojnë dhe të vendosin drejtpërdrejt se si të shpenzojnë një pjesë të buxhetit, me monitorim dhe vlerësim rigoroz të propozimeve nga institucioni. Efektivitet dhe kontroll maksimal me kënaqshmëri për të gjithë.

Votimi dhe sondazhet

Bëni pyetje komunitetit tuaj për të kuptuar më mirë nevojat dhe pritjet e tyre. Sigurimi i sistemit të votimit për propozimet dhe kërkesat e qytetarëve nga institucioni. Të gjithë mund të vendosin lehtësisht për çështjet më të rëndësishme nga telefonat e tyre.

Karakteristikat e punës bashkëpunuese

Çdo tekst legjislativ ose format tjetër mund të ndahet me publikun për të marrë komente për çdo pjesë të veçantë të tij. Komentet shoqërohen me pjesët e diskutuara duke përdorur një kod ngjyrash, i cili lejon një vizualizim të lehtë të pjesëve të përmirësuara. Gjithashtu mundëson krijimin e debateve të ndërlydhura para hartimit të tekstit, për zhvillim më të mirë të mëvonshëm. Në wordpress ai mund të integrohet përmes Zgjidhjeve të Editimit Bashkëpunues për WordPress.

Transmetim në internet dhe video-konferenca

Një transmetim në internet është një prezantim mediatik i shpërndarë në internet duke përdorur teknologjinë e mediave streaming për të shpërndarë një burim të vetëm përmbajtjeje për shumë dëgjues/shikues të njëkohshëm. Një transmetim në internet mund të shpërndahet drejtpërdrejt ose sipas kërkesës. Në thelb, transmetimi në internet (webcasting) është “transmetim (broadcasting)” përmes internetit.

Video konferenca

Një video konferencë përkufizohet si një ngjarje gjatë së cilës përdorues të shumtë kompjuterësh mund të komunikojnë me njëri-tjetrin në të njëjtën kohë duke përdorur kamerat përmes internetit. Në përgjithësi ka opsione për të paraqitur sllajde dhe për të ndarë ekranet dhe audio transmetohet përmes kompjuterit tuaj ose pajisjeve inteligjente. Video-konferencat zakonisht përfshijnë komponentë audio dhe vizualë, si dhe mesazhe të çastit, bashkëpunim dokumentesh dhe aftësi nën-konferencash.

Forumi ose komuniteti

Si softueri i forumit ashtu edhe platformat e komunitetit online ofrojnë forume diskutimi në internet, të cilat ofrojnë një vend për qytetarët dhe qeveritë që të bashkohen, të bëjnë ose t'u përgjigjen pyetjeve, të shprehin shqetësimet dhe të marrin mbështetje nga kolegët.

Forumi. E vetmja veçori e softuerit të forumit janë forumet e diskutimit, ndërsa komunitetet në internet kanë një mori veçorish të tjera si blogjet, burimet, bibliotekat dhe shumë mënyra të tjera për t'i mbajtur qytetarët tuaj të angazhuar dhe për t'u ofruar atyre vlerë të shtuar. Ndërsa komunitetet në internet priren të jenë opsioni gjithëpërfshirës për angazhimin e klientit, softueri i forumit ofron vetëm opsionin e vetëm të tabelave të diskutimit (që ndonjëherë është i mjaftueshëm). Megjithëse softueri i forumit është më i thjeshtë se një platformë e komunitetit në internet, ai tenton të ketë një kohë më të shkurtër zbatimi. Për shkak të kësaj, kufizimet buxhetore dhe kufizimet kohore mund ta bëjnë softuerin e forumit tërheqës për organizatat që nuk kanë nevojë për veçori dhe aftësi shtesë.

Komunitetet në internet ofrojnë burime më të fuqishme informacioni, duke i lejuar përdoruesit të shfletojnë skedarë, video dhe blogje, më pas t'i interpretojnë ato me anëtarë të tjerë të komunitetit ose ekspertë nga kompania juaj nëpërmjet bisedave të dyanshme. Forumet e diskutimit, pyetjet dhe përgjigjet dhe komentet në një komunitet online shpesh e bëjnë më të lehtë për përdoruesit të kuptojnë informacionin, në vend që thjesht ta konsumojnë atë.

Raportimi dhe gjurmimi i problemeve

Është një platformë online që mbledh ankesat e qytetarëve për shërbimet publike komunale dhe i paraqet ato në një hartë interaktive. Platforma u mundëson qytetarëve të raportojnë ankesat lehtësisht dhe shpejt, ndërkohë që u mundëson institucioneve komunale t'i kanalizojnë këto kërkesa në një vend lehtësisht të qasshëm.

Qendra e njohurive

Softueri i bazës së njohurive mbledh një mori informacionesh të gjitha në një vend, në mënyrë që të jetë lehtësisht i qasshëm dhe i kërkueshëm. Në rastin tonë, të gjitha informacionet relevante për çdo procedurë që komunat ofrojnë si shërbim ose janë autoriteti i pikës kyçe, mund të bëhen të lehta për t'u kuptuar për publikun e gjerë përmes një qendre njohurish. Përderisa shumica e problemeve janë të zakonshme në të gjitha komunat, mund të jetë e dobishme krijimi i një qendre të përbashkët njohurish për të gjithë.

Një bazë njohurish është e ngjashme me një bibliotekë burimesh ose skedarësh, që do të thotë se funksioni i saj thelbësor shpesh përfshihet në një komunitet online. Bazat e pavarura të njohurive janë më të kufizuara me pak ose aspak ndërveprim ose element social. Informacioni është aty për t'u marrë, por përdoruesit duhet ta gjejnë dhe interpretojnë vetë.

Zgjidhjet e mundshme

1. Sugjerime për të bërë përditësime të mundshme në platformat aktuale për të rritur pjesëmarrjen e qytetarëve

1.1. Sinergjia e mundshme ndërmjet platformave aktuale jashtë faqeve të internetit të komunave, për të inkurajuar pjesëmarrjen e qytetarëve.

Rasti 1# Platforma Konsultimet

Komunat mund të përdorin pa asnjë pengesë Platformën “Konsultimet”. Aty të gjitha komunat kanë një hapësirë të para-ndërtuar dhe menaxhimi i të gjithë përdoruesve dhe platformës është në përgjegjësi të Kryeministrit, Zyrës për Qeverisje të Mirë.

Sfidat për t’u integruar/migruar.

Mënyra e vetme për të ‘integruar’ Konsultimet është lidhja e kësaj platforme me ikona dhe lidhje në faqet e internetit të çdo komune. Shumë komuna e kanë bërë këtë hap. Kjo platformë nuk ka lidhje të drejtpërdrejtë me asnjë faqe interneti, për këtë arsye nuk ka sfida për migrim apo integrim (nuk ka nevojë të migroni, vetëm të lidhni). Ekipi që menaxhon platformën ka krijuar tema/hapësirë për të gjitha komunat në Kosovë dhe agjencitë dhe ministritë e tjera publike.

Një përgjegjës nga ana e komunës duhet të publikojë dhe mbajë informacion në këtë platformë. Përditësimet në kohë dhe promovimi tek publiku i gjerë janë sfidat kryesore. Karakteristikat e tij të dobëta, mungesa e reagimit në celular, mbeten një sfidë në tërheqjen e qytetarëve për t’u angazhuar.

Rasti 2# Platforma Digjitale

Platforma Digjitale mund të ‘integrohet’ në të njëjtën mënyrë si Konsultimet. Por këtu kemi një sfidë, sepse në fakt nga 38 komuna vetëm 5 janë pjesë e platformës. Dhe për të përfshirë të gjitha komunat, duhet të ketë një bashkëpunim me OSBE dhe kompaninë që e ka zhvilluar atë, Appdec. Kjo platformë po u shërben të gjitha komunave brenda

një nën-fushe të caktuar, përdoruesit në anët qeveritare dhe ato publike gjithashtu janë të kufizuar të operojnë vetëm brenda komunës së tyre përkatëse. Për këtë arsye duhet të krijohen nën-fusha, nënsisteme për 33 komuna.

Stimulimi i qytetarëve dhe autoriteteve për të rritur nivelin e angazhimit

Bazuar në këtë vlerësim të angazhimit sasior të qytetarëve si dhe në bazë të gjetjeve nga hulumtimi i publikuar nga DEMOS, “Stimulimi i pjesëmarrjes dhe përgjegjshmërisë në sistemin e qeverisjes lokale të Kosovës, 2021”, konfirmojmë se edhe pse ka një përmirësim të pjesëmarrjes së qytetarëve gjatë vitit të kaluar, por shifrat mbeten ende të ulëta. Donatorët institucionalë, shoqëria civile, media dhe autoritetet e qeverisë qendrore duhet të bashkërendojnë veprimet, mbështetjen dhe masat e tyre për të stimuluar pjesëmarrjen dhe llogaridhënien nga të dyja palët, tek qytetarët dhe autoritetet vendore.

1.2. Sugjerime për të përmirësuar dhe zgjeruar të njëjtat platforma të internetit të komunave duke shtuar veçori të reja, duke përmirësuar performancën dhe dizajnin përmes shtojcave të reja, temave dhe optimizimit

Zhvillimi dhe përdorimi i shtojcave të WordPress për të kryer funksionet e pjesëmarrjes së qytetarëve në vendimmarrje, përmirësimin e performancës duke optimizuar më mirë dhe personalizuar.

Për këtë zgjidhje, nuk ka nevojë të bëhet migrimi, sepse platforma aktuale e WordPress do të mbetet ashtu siç është. Veçoritë ose funksionet e reja do të shtohen si shtesa. Këto veçori të reja të shtuara vetëm do të pasurojnë dhe zgjerojnë faqet aktuale të internetit, asgjë nuk do të ndikojë, asgjë nuk do të humbiste, nuk do të ndodhte asnjë zëvendësim për faqet e internetit ose funksionet aktuale. Zbatimi i kësaj zgjidhjeje ka nevojë vetëm për staf të kualifikuar/trajnuar të TI në komuna. TI aktuale ka nevojë për trajnim dhe udhëzim shtesë, sepse ata në fakt kanë aftësitë për të menaxhuar dhe përshtatur të njëjtin sistem.

Shembuj se si shtojcat e WordPress mund të rregullojnë dhe përmirësojnë veçoritë dhe problemet që mungojnë në dizajn, strukturë dhe performancë:

I. Optimizimi i dizajnit, strukturës dhe qasje së barabartë të përdoruesit.

- a. Konsistenca në dizajn, veçanërisht e “titujve” në të gjitha faqet duhet të jetë e njëjtë. Sfondi i titujve dhe faqes së uljes duhet të jetë ngjyra dhe jo imazh.

b. Organizimi i menyve duke shtuar më shumë vende të menysë, duke pasur meny në seksione (pozicione) të ndryshme si menya e sipërme, menya kryesore, menya poshtme, dhe duke i bërë të gjitha ato nga lart poshtë, do ta bënte navigimin më të thjeshtë dhe menya kryesore do të shkarkohej nga të gjitha nën-menyte aktuale.

II. Optimizimi i shpejtësisë

a. Optimizoni imazhet në madhësi, rezolucion dhe format duke përdorur imazhe të kompresimit të WebP.

b. Optimizo cache. Instaloni dhe konfiguroni shtojcat për të optimizuar "Cache".

Karakteristikat e pjesëmarrjes së qytetarëve

III. Rritja e funksioneve të pjesëmarrjes së qytetarëve përmes shtojcave. Më poshtë po japim shtojcat të cilat mund të shtohen për të realizuar funksionet e pjesëmarrjes së qytetarëve.

i. BuddyPress - Komuniteti. BuddyPress ju ndihmon të ndërtoni çdo lloj uebsajti të komunitetit duke përdorur WordPress, me profile anëtarësh, transmetime aktivitetesh, grupe përdoruesish, mesazhe dhe më shumë.

ii. bbPress - Forumi. bbPress është softuer forumi nga krijuesit e WordPress. Vendosni shpejt një vend për diskutime asinkrone, abonime dhe më shumë!

iii. Votimi, sondazhi, opinionet, sondazhet - Ka dhjetëra zgjidhje.

iv. Propozimet - Plugin. Shtojca e propozimit u mundëson qytetarëve të paraqesin propozimin e tyre tek hosti.

v. eRoom - Takime dhe Webinare në Zoom; Agora Video për WordPress ose Video Konferenca me Zoom

Vi. Qendra e njohurive. Shtojcat e Qendrës së Njohurive për WordPress janë mjete shumë të rëndësishme për të ndërtuar me lehtësi një bazë njohurish për çdo audiencë.

Vii. Zgjidhje të përbashkëta redaktimi për WordPress. Ka zgjidhje për redaktimin e përbashkët, të integruara me Google Docs dhe gjithashtu shtojca të pavarura.

IV. Menaxhimi i mediave sociale:

a. Facebook. Shumë aplikacione dhe mjete në facebook mbeten falas dhe shumë efektive për t'u përdorur për të rritur pjesëmarrjen e qytetarëve. Këto mjete mund të

futen edhe në faqet e internetit të komunave. Mjetet e Facebook për faqet, grupet dhe komunitetet)

i. Transmetim direkt dhe votim

ii. Grupet në Facebook

iii. Pritja e ngjarjeve në internet

b. në YouTube (transmetim i drejtpërdrejtë në internet, arkiv video)

c. Twitter (nuk përdoret nga shumica e komunave)

d. Instagram (përdoret vetëm nga dy komuna, megjithëse është një nga aplikacionet kryesore të mediave sociale për të rinjtë nën 30 vjeç.

a. Sfidat për t'u integruar/migruar

Kostot lidhen me punësimin e një eksperti si drejtues projekti, një ekipi të vogël ekspertësh ose një kompanie të vogël (me deri në 5 zhvillues), për të përgatitur trajnimin dhe për të ndërtuar prototipin e parë të përbashkët për të gjitha komunat. Më vonë, mirëmbajtja, mund të realizohet brenda të njëjtave burime të komunave. Stafi administrativ dhe ai drejtues duhet të rrisë aftësitë në një nivel të ngjashëm të mësuesve në shkollat që kanë përdorur platformat e edukimit elektronik për të menaxhuar dhe moderuar seancat. Asnjë palë tjetër e jashtme e interesuar nuk mund të ndikojë ose të zgjasë zhvillimin e projektit. Komunat zotërojnë platformën e re.

2. Sugjerime për zbatimin e platformave të dëshmuara të suksesshme për angazhimin e qytetarëve

Dy platforma të suksesshme për angazhimin (pjesëmarrjen) qytetare që janë ndërtuar dhe përdoren në dhjetëra vende dhe komuna janë Consul Project dhe Decidim.

CONSUL - ZGJIDHJA E PROPOZUAR E 1-RË JASHTË SISTEMEVE AKTUALE

Consul është një platformë e softuerit të lirë që lejon institucionet dhe organizatat të kryejnë proceset më të rëndësishme të pjesëmarrjes së drejtpërdrejtë të qytetarëve. Ai përfshin propozimet e qytetarëve, konsultimet, votimin, buxhetet me pjesëmarrje, legjislacionin bashkëpunues.

Platforma është fleksibile, duke i lejuar çdo institucioni/organizatë ta përshtatë atë për t'iu përshtatur nevojave të tyre specifike. I gjithë funksionaliteti mund të aktivizohet ose çaktivizohet, faqja kryesore dhe faqet e tjera të informacionit mund të personalizohen pa programim, pamja dhe ndjesia e faqes në internet mund të përshtatet për t'iu përshtatur imazhit të korporatës së institucionit. Është gjithashtu shumëgjuhësh dhe është përkthyer në 45 gjuhë.

Projekti fillimisht u zhvillua nga Këshilli i Qytetit të Madridit dhe tani po përdoret nga më shumë se njëqind qeveri lokale, rajonale dhe kombëtare.

Përdorimi mesatar i CONSUL, megjithatë, është në qytete, duke filluar nga qytetet e vogla me disa mijëra banorë deri te qytetet e mëdha si Nju Jorku, Buenos Aires, Quito, Montevideo dhe Madridi. Mbi 90 milionë qytetarë në mbarë botën mund të marrin vendime duke përdorur faqet e internetit të pjesëmarrjes të vendosura me CONSUL.

Projekti CONSUL po punon gjithashtu së bashku me institucione dhe OJQ mbikom-bëtare dhe ndërkombëtare si Programi i Kombeve të Bashkuara për Zhvillim, Partneriteti për Qeverisje të Hapur, Banka Botërore, Banco Interamericano de Desarrollo, Unión de Ciudades Capitales Iberoamericanas, Nesta, Projekti i Buxhetimit me Pjesëmarrje dhe të tjerë.

CONSUL po përkthehet në më shumë se 40 gjuhë, gjithashtu në një proces bashkëpunues që kryhet në Crowdin: <https://crowdin.com/project/consul>

Ndarja e teknologjisë CONSUL i ka lejuar të gjitha këto qytete, qeveri dhe entitete të punojnë së bashku dhe të krijojnë një komunitet për të ndarë praktikën, njohuritë dhe idetë më të mira. Ka hapësira online ku njerëzit që punojnë në të gjithë

këtë projekt mund të punojnë së bashku dhe të mbështesin njëri-tjetrin. Konferenca CONSULCon, e mbajtur çdo vit që nga viti 2017, është një mundësi për të takuar ekspertë të pjesëmarrjes, njerëz të TI që punojnë në zhvillimin dhe zbatimin e CONSUL-it, aktivistë, politikanë dhe njerëz të tjerë që punojnë për demokracinë e drejtpërdrejtë dhe pjesëmarrjen qytetare.

Aty është më shumë informacion rreth projektit, duke përfshirë dokumentacionin dhe videot në consulproject.org.

Teknologjia:

Backend është zhvilluar në Ruby duke përdorur kornizën Ruby on Rails. Baza e të dhënave është PostgreSQL. Pjesa e përparme është javascript e zbatuar në JQuery me Coffeescript. Stilet e faqeve janë zhvilluar duke përdorur SCSS on Foundation.

Kodi nga ana e serverit ndahet në Modele (abstraksioni i bazës së të dhënave + logjika e biznesit), Shikime (përkthim html/json) dhe kontrollues (modele dhe pamje lidhëse). Ekziston një sistem lejesh i bazuar në role që përcakton se çfarë mund të bëjë çdo përdorues në sistem - rolet kryesore janë përdorues i rregullt, moderator dhe administrator. Përdoruesit e rregullt mund të verifikojnë llogaritë e tyre duke ofruar disa informacione personale të ruajtura në regjistrimin e banorëve të qytetit për të marrë disa leje shtesë.

Mjetet e zgjedhura për të zbatuar zgjidhjen janë të përdorimit të zakonshëm; çdo zhvillues i njohur me aplikacionet Ruby on Rails duhet të jetë në gjendje ta instalojë dhe zgjerojë atë. Për më tepër, ka pika specifike shtesë (në formën e dosjeve të menduara posaçërisht për personalizim).

Duke pasur parasysh që ne përdorim një aplikacion standard rubin në rails, shkallëzueshmëria mund të bëhet në mënyrat e zakonshme: baza e të dhënave mund të përsëritet/shkallëzohet në mënyrë të pavarur nga serverët e aplikacionit. Rastet e serverit të aplikacionit shtohen në sistem dhe vendosen pas një balancuesi të ngarkesës. Ne përdorim shumë biblioteka me burim të hapur dhe ruby gems. Ato kryesore janë Ruby on Rails, JQuery, PostgreSQL, CoffeeScript, SASS.

I gjithë burimi i kodit është i licencuar sipas licencës GNU Affero General Public License v3 (AGPLv3) dhe është i disponueshëm në llogarinë tonë Github: <https://github.com/consul/consul>. Ka njëqind zhvillues që kontribuojnë me kodin në projekt, dhe shumë njerëz të tjerë po ndihmojnë me dokumentacionin dhe nevojat e tjera të projektit.

Dokumentacioni teknik për projektin është në dispozicion në <https://docs.consulproject.org>

Udhëzuesi i përdoruesit, udhëzuesi i administrimit dhe dokumente të tjera të përdoruesit fundor janë në dispozicion në: <http://consulproject.org/en/#documentation> (Burimi: <https://consulproject.org/>)

DECIDIM - ZGJIDHJA E PROPOZUAR E 2-të JASHTË SISTEMEVE AKTUALE

Decidim është një burim i hapur për demokraci pjesëmarrëse për qytetet dhe organizatat.

Decidim, nga katalanishtja për “le të vendosim”, është një infrastrukturë digjitale për demokracinë pjesëmarrëse, e ndërtuar tërësisht dhe në bashkëpunim si softuer i lirë. Decidim është një mjedis ueb (një kuadër) i prodhuar në Ruby on Rails që lejon përdoruesit të krijojnë dhe konfigurojnë një platformë ose portal uebsajti, për t’u përdorur si një rrjet social, për pjesëmarrje demokratike. Portali lejon çdo organizatë (këshilli komunal, shoqatë, universitet, OJQ, sindikatë, lagje apo kooperativë) të krijojë procese masive demokratike për planifikimin strategjik, buxhetimin me pjesëmarrje, projektimin rregullator bashkëpunues, projektimin e hapësirave urbane dhe zgjedhjet. Gjithashtu mundëson organizimin e takimeve personalisht, regjistrimin në to, publikimin e procesverbaleve, propozimin e pikave për rendin e ditës dhe marrjen e njoftimeve për rezultatet. Decidim gjithashtu mund të ndihmojë të organizojë organet drejtuese, këshillat ose kuvendet, thirrjen e konsultimeve dhe referendumeve ose kanalizimin e iniciativave të qytetarëve ose anëtarëve për të ndikuar në procese të ndryshme vendimmarrjeje. Të gjithë së bashku, Decidim e bën të mundur për të strukturuar në mënyrë digjitale një sistem të plotë të qeverisjes demokratike pjesëmarrëse për çdo organizatë.

Decidim është një platformë digjitale për pjesëmarrjen e qytetarëve. Është teknologji e lirë dhe e sigurt. Me të gjitha garancitë demokratike. Riprogramimi i demokracisë tani është i mundur me Decidim.

Decidim ndihmon qytetarët, organizatat dhe institucionet publike të vetë-organizohen në mënyrë demokratike në çdo shkallë.

TIPARET

Fuqia e një rrjeti politik

Duhet diskutim, bashkëpunim dhe vendim në një dimension masiv, me mijëra njerëz që marrin pjesë në kohë reale.

Iniciativat dhe konsultimet qytetare

Fuqizoni komunitetin tuaj përmes iniciativave qytetare. Promovimi i votimit përkatës përmes konsultimeve.

Buxhetet me pjesëmarrje

Analizon propozimet e paraqitura dhe promovon një mënyrë të re të shpërndarjes së burimeve të përbashkëta.

Një sistem demokratik dhe fleksibil

Falë arkitekturës së tij modulare dhe logjikës së shkallëzueshme, ju mund të konfiguroni një sistem të fuqishëm të qeverisjes demokratike në të gjitha llojet e organizatave.

Ne e marrim demokracinë shumë seriozisht. Decidim siguron transparencë, gjurmueshmëri dhe integritet të informacionit si kurrë më parë. Ai ofron siguri, privatësi dhe konfidencialitet për të gjithë pjesëmarrësit.

Është i juaji. Shpërndajeni. Përmirësojeni. Një platformë e krijuar tërësisht me softuer të lirë, përmbajtje të hapur dhe bashkëpunuese falë komunitetit Metadecidim.

Falë Decidim-it ju do të jeni në gjendje të konfiguroni hapësirat për pjesëmarrje (iniciativa, kuvende, procese ose konsultime) dhe t'i pasuroni ato përmes komponentëve të shumtë të disponueshëm (takime ballë për ballë, sondazhe, propozime, votim, përcjellje të rezultateve, komente dhe shumë të tjera).

Hapësirat për pjesëmarrje që pjesëmarrësit të bëjnë propozime dhe të marrin vendime

Proceset pjesëmarrëse për demokratizimin e çështjeve të përbashkëta, hap pas hapi

Proceset janë një hapësirë që lejon krijimin, aktivizimin/çaktivizimin dhe menaxhimin e proceseve të ndryshme pjesëmarrëse. Këto dallohen nga hapësirat e tjera duke u strukturuar në faza të ndryshme brenda të cilave mund të inkorporohen të gjithë komponentët. Shembuj të proceseve pjesëmarrëse janë: një proces zgjedhor për anëtarët e një komisioni, buxhetimi me pjesëmarrje, një proces planifikimi strategjik, shkrimi në bashkëpunim i një rregulloreje ose norme, projektimi i një hapësire urbane ose prodhimi i një plani politikash publike.

Kuvendet, fuqia e vetëorganizimit kolektiv

Është një hapësirë që ofron mundësinë e ngritjes së organeve apo grupeve vendimmarrëse (këshilla, grupe pune, komitete, etj.) që mblidhen periodikisht, duke detajuar përbërjen e tyre, duke renditur dhe gjeografikisht mbledhjet e tyre dhe duke lejuar të marrin pjesë në to (për shembull: pjesëmarrja nëse kapaciteti dhe natyra e asamblesë e lejon këtë, shtimi i pikave në rendin e ditës ose komentimi i propozimeve dhe vendimeve të marra nga ai organ).

Konsultimet, e drejta për të vendosur me të gjitha garancitë demokratike

Konsultimet janë një hapësirë që bën të mundur koordinimin e referendumeve, nxitjen e diskutimeve dhe debateve, publikimin e rezultateve të votimit; mund të lidhet me një sistem të sigurt të votimit elektronik.

Iniciativa, duke vendosur agjendën e të gjithëve, brenda mundësive të të gjithëve

Iniciativat janë një hapësirë që u lejon pjesëmarrësve të krijojnë iniciativa në bashkëpunim, të përcaktojnë trajektoren dhe qëllimet e tyre, të mbledhin miratime, të diskutojnë, debatojnë dhe shpërndajnë iniciativa dhe të përcaktojnë pika takimi ku mund të mblidhen nënshkrimet nga të pranishmit ose debatet e hapura për anëtarët e tjerë të organizatës.

Propozimet, idetë tuaja në detaje

Komponenti i propozimeve i lejon përdoruesit të krijojë një propozim duke përdorur një magjistar krijimi, ta krahasojë atë me ato ekzistuese, ta publikojë në platformë dhe të përfshijë informacione shtesë si vendndodhjen gjeografike ose dokumente dhe imazhe të bashkangjitura. Ky komponent ju lejon gjithashtu të navigoni, filtroni dhe ndërveproni me një sërë propozimesh. Përveç kësaj, me propozim-inkubator mund të krijoni propozime bashkëpunuese.

Votoni, vendosni për votën tuaj. Komponenti i votimit u ofron organizatave mundësinë e aktivizimit të sistemeve të ndryshme të votimit ose mbështetjes rreth propozimeve: të pakufizuar, të kufizuar në një prag të caktuar, të peshuar, të bazuar në kosto, etj.

Rezultatet, asnjë propozim pa përgjigje

Komponenti i rezultateve përdoret për të kthyer propozimet në rezultate dhe për të dhënë përgjigje zyrtare në lidhje me pranimin ose refuzimin e tyre, duke bashkuar propozime të ndryshme në një rezultat të vetëm.

Llogaridhënia, transparenca nga fillimi në fund

Komponenti i llogaridhënies ofron mundësinë e nënndarjes së rezultateve në projekte, përcaktimin dhe aplikimin e statuseve të progresit rreth zbatimit të tyre, si dhe shfaqjen

e shtrirjes së zbatimit të rezultateve të grupuara sipas kategorive dhe qëllimeve.

Takime, për t'u takuar dhe për të mos humbur asgjë

Komponenti i takimit u ofron organizatave dhe pjesëmarrësve mundësinë për të thirrur mbledhje, për të përcaktuar vendndodhjen dhe kohën e tyre, për të regjistruar dhe kufizuar pjesëmarrësit, për të përcaktuar strukturën dhe përmbajtjen e takimit si dhe për të publikuar procesverbalet dhe propozimet që rezultojnë.

Tekste pjesëmarrëse, për të analizuar, sintetizuar dhe ndërtuar së bashku

Komponenti i teksteve pjesëmarrëse mund të përdoret për të kthyer dokumente të gjata teksti në propozime ose rezultate të ndryshme dhe, anasjelltas, për të hartuar dhe shfaqur një tekst të unifikuar bazuar në një koleksion propozimesh ose rezultatesh.

Guxoni të kombinoni komponentët. Hartoni dhe vendosni një sistem të fuqishëm demokratik në një mënyrë të thjeshtë dhe përshtateni atë me nevojat e organizatës suaj

Konferenca, ku shfaqen premierë ngjarje të mëdha

Komponenti i konferencës lejon një organizatë të krijojë një faqe interneti për një ngjarje të madhe duke u bashkuar me një seri të paracaktuara takime (biseda, punëtori etj.), duke bashkuar një program të unifikuar dhe duke menaxhuar pjesëmarrësit.

Sondazhet, sepse mendimi i komunitetit tuaj ka rëndësi. Komponenti i anketave mund të përdoret për të hartuar dhe publikuar anketa dhe për të shfaqur dhe shkarkuar rezultatet e tyre.

Renditja, barazia dhe drejtësia e rastësisë

Komponenti i renditjes lejon zgjedhjen e një numri propozimesh (p.sh. kandidatë për një juri) me procedura të rastësishme, por të riprodhueshme, që garantojnë shpërndarje jo të njëanshme dhe uniforme.

Komentet, duke ndërtuar një inteligjencë kolektive

Komponenti i komenteve u mundëson përdoruesve të shtojnë komente, të identifikojnë komentin si pro, kundër ose neutral në lidhje me objektin e komentuar, të votojnë komentet, t'u përgjigjen atyre dhe të marrin njoftime për përgjigjet.

Faqet dhe blogjet, komuniteti juaj, i informuar dhe i përditësuar

Komponenti i faqeve përdoret për të krijuar faqe informuese me formatim të pasur teksti, fotografi dhe video të ngulitura. Komponenti i blogut bën të mundur krijimin e

postimeve ose lajmeve dhe navigimin kronologjik të tyre.

Njoftimet, informacione të personalizuar për përmbajtje interesante. Decidim ju mundëson të gjurmoni çdo hapësirë ose komponent për të marrë përditësime sa herë që ndodhin.

Buletini, i thjeshtë por i fuqishëm. Komponenti i buletinit e bën të mundur për të dërguar e-mail për të gjithë të regjistruarit në platformë ose, më selektivisht, për ata që marrin pjesë në një hapësirë të caktuar.

TIPARET E PËRGJITHSHME TË DECIDIM

Më poshtë, ne do të përshkruajmë një sërë tiparesh dhe karakteristikash të përgjithshme të platformës, të cilat nuk shfaqen në hapësirat ose komponentët, ose në veçoritë që lidhen drejtpërdrejt me pjesëmarrësit.

Instalimi dhe cilësimet

Decidim mund të instalohet lehtësisht duke përdorur vijën e komandës në çdo server GNU/Linux me shërbimet e mëposhtme të instaluar: PostgreSQL 9.4+, Ruby 2.4.1, NodeJS me fije (menaxhimi i varësisë nga JavaScript), ImageMagick dhe PhantomJS. Një skriptë instalimi automatik ju lejon të vendosni të gjithë sistemin e varësisë, bibliotekat, bazat e të dhënave dhe shërbime të tjera të kërkuara automatikisht në Heroku ose Docker [veçori e pritur për 2018Q4].

Cilësimet e portalit janë të personalizueshme në fushat e mëposhtme që plotësohen në një formular nga paneli i administrimit: Emri i portalit, profilet e rrjeteve sociale (Twitter, Facebook, Instagram, YouTube, Github); përshkrim i shkurtër; teksti i mirëseardhjes; gjuha e paracaktuar; imazhi i faqes kryesore; logo e organizatës; favicon; prefiksi i referencës (identifikuesi unik që do të zbatohet për elementet e portalit) dhe URL e organizatës.

Integrimi me shërbime të tjera dhe pajtueshmëria/krijimi i shërbimeve shtesë

Decidim mund të integrohet lehtësisht me shërbimet e mëposhtme që mund të instaloohen ose konfigurohen me Decidim:

OpenStreetMap: për të treguar ngjarje dhe propozime me gjeolokacion

Piwik: analiza e trafikut të faqes në internet

Pad: tabela bashkëpunuese të shkrimit në kohë reale (teknologjia që do të përcaktohet)

Identiteti dhe nënshkrimi digjital: integrimi me sistemin e menaxhimit të identitetit digjital OAuth2, sisteme të bazuara në blockchain dhe sisteme të njohura digjitale institucionale të menaxhimit të identitetit dhe nënshkrimit.

Sistemi i dosjeve të shpërndara: Shpërndarja ose kopjimi i propozimeve ose elementeve të tjerë nga platforma në një sistem skedarësh të shpërndarë (lloj bllokimi ose IPFS) [Tipari që mungon].

Mikroblogging: integrimi/përputhshmëria me një protokoll/shërbim të standardizuar dhe të hapur mikroblogimi, siç është lloji GNU Social ose StatusNet për aktivitetet e pjesëmarrësve (propozime, vëzhgime dhe mesazhe).

Decidim gjeneron automatikisht shërbimet e mëposhtme përveç atyre që mund të shfletohen në faqen e internetit ose të qasen përmes një API:

SMTP: dërgimi i e-maileve.

Kalendari: integrimi dhe pajtueshmëria me sistemet e menaxhimit të kalendarit dhe krijimi dhe përditësimi automatik i kalendarëve të ngjarjeve, etj.

Qiramarrja e shumëfishtë

Qiramarrja e shumëfishtë e platformës mund të përdoret në bazë të një instalimi të vetëm. Me fjalë të tjera, një shembull i vetëm i softuerit Decidim ju lejon të vendosni sa portale (qiramarrës) të dëshironi nën cilësime specifike për secilin nga qiramarrësit. Në këtë mënyrë një organizatë mund të krijojë portale pjesëmarrëse për nën-organizatat e saj ose organizata të ndryshme mund të ndajnë një server dhe të ulin kostot e mirëmbajtjes së portaleve të saj.

Shumëgjuhësia

Decidim është një platformë shumëgjuhëshe. Gjuhët e disponueshme të tij do të konfigurohen gjatë instalimit të tij. Menytë, format administrative dhe, në përgjithësi, tekstet fikse të platformës janë të disponueshme në disa gjuhë (spanjisht, katalanisht, baskisht, italisht, frëngjisht, holandisht dhe finlandisht). Një sistem përkthimi bashkëpunues në <https://crowdin.com/project/decidim> mundëson përfshirjen e gjuhëve të reja në platformë.

Për sa i përket përmbytjes, pasi të jenë vendosur gjuhët zyrtare të shembullit gjatë instalimit, e gjithë përmbytja që krijohet nga paneli i administrimit ka mundësinë të gjenerohet në këto gjuhë. Paneli i administrimit lejon që përmbytja të menaxhohet në disa gjuhë përmes skedave. Përmbytja e gjeneruar nga përdoruesit shfaqet në platformë në një gjuhë të vetme (ajo e zgjedhur nga pjesëmarrësi përmes përzgjedhësit të gjuhës në pjesën e sipërme të menyve ose automatikisht përmes cilësimeve të gjuhës së shfletuesit të tij).

Statistikat, të dhënat e hapura dhe shkarkimet

Përveç ndërfaqes së programimit të aplikacionit (API) që siguron automatikisht qasje në të dhënat publike, faqja kryesore e Decidim përmban një tabelë të përgjithshme statistikore me fushat e mëposhtme: numri i pjesëmarrësve, proceset, propozimet, rezultatet, takimet, vëzhgimet dhe votat.

Një tabelë tjetër statistikore për çdo proces pjesëmarrës tregon numrin e takimeve, propozimeve, votave dhe rezultateve të një procesi të caktuar.

Paneli i administrimit ju lejon të eksportoni propozimet, rezultatet dhe vëzhgimet e një procesi pjesëmarrës në formatin CSV dhe JSON dhe përgjigjet ndaj anketave për përpunim dhe/ose integrim me sisteme të tjera menaxhimi. Pjesëmarrësit mund të shkarkojnë rezultatet e një procesi pjesëmarrës dhe shkallën e zbatimit të tij përmes një skedari CSV.

Decidim ka gjithashtu në dispozicion një komponent të shfaqjes së të dhënave në nivelin e përgjithshëm të platformës dhe në një nivel specifik (duke shfaqur të dhëna nga një hapësirë specifike pjesëmarrëse) [Veçori e pritshme për 2018Q2-3, AjB-Lote-2Mod4]. Detajet e mëposhtme përfshihen në mesin e grafikëve që shfaqen:

Grafika interaktive në formën e afatit kohor duke treguar zhvillimin e numëruesve të komponentëve të ndryshëm.

Harta Heat e të gjitha takimeve, propozimeve ose përmbajtjeve të tjera me etiketa gjeo-lokacioni.

Diagrame ndërvepruese (grafikë me shtylla ose në formë rrethore) me rezultatet e një procesi (shumat e secilit prej projekteve buxhetore me pjesëmarrje, filtrimi sipas kategorisë dhe statusi i propozimeve - qofshin të zgjedhura apo jo, etj.)

Të gjitha këto ekrane shoqërohen nga një opsion për shkarkimin e të dhënave në formatin CSV [Veçoria e pritshme për 2018Q2-3, AjB-Lote2Mod4].

API, dizajn i adaptueshëm i faqes në internet dhe aplikacion celular.

Decidim ka një ndërfaqe programimi aplikacioni ose API që është një seri thirrjesh shërbimesh të pavarura dhe të dhëna nga ndërfaqja e faqes së internetit të Decidim. Kjo i lejon palët e treta të zhvillojnë shërbime në platformë, të lëshojnë automatikisht të dhëna ose të zhvillojnë ndërfaqe të reja, ose të integrojnë shërbime të tjera me Decidim.

API vjen me dokumentacion dhe një ontologji formale pjesëmarrëse [Nuk është përfunduar]

Dizajni i faqes së internetit të Decidim është plotësisht i adaptueshëm (reagues), duke përdorur filozofinë e dizajnit me prioritet celularin (i projektuar fillimisht për celularët dhe më vonë i shtrirë në sistemet desktop dhe tabletë).

Si dizajni i faqes në internet ashtu edhe API mundësojnë zhvillimin e aplikacioneve celulare për Decidim dhe së shpejti pritet të zhvillohet një aplikacion celular.

Sistemet e klasifikimit të përmbajtjes

Sa i përket klasifikimit të përmbajtjes, në Decidim duhet të dallohen dhe të rregullohen: fushat, kategoritë dhe etiketat (ose matrikula).

Fushëveprimet janë të përgjithshme në mbarë platformën dhe të ndara në lloje territoriale dhe tematike. Pasi të përcaktohen zonat territoriale, ato lejojnë që elementet e hapësirave të klasifikohen sipas territorit (p.sh. nëse një proces ose një organ ose një iniciativë prek një rreth ose dy, të gjithë qytetin, rajonin ose vendin, në varësi të organizatës). Fushat tematike janë gjithashtu të përcaktuara për të gjithë platformën dhe lejojnë klasifikimin e elementeve të ndryshëm të hapësirave pjesëmarrëse.

Kategoritë dhe nënkategoritë përdoren për klasifikimin e përmbajtjes brenda hapësirave të ndryshme dhe përcaktohen për secilin nga nivelet e hapësirave. Kështu, për shembull, një proces me pjesëmarrje mund të përfshijë disa kategori dhe nënkategori (administratori i procesit i përcakton ato) ndërsa takimet, sondazhet, propozimet dhe komponentët e tjerë të procesit mund të klasifikohen në këto kategori.

Ndryshe nga fushat dhe kategoritë, etiketat ose matrikulat janë të ndërthurura dhe të përcaktuara lirisht nga pjesëmarrësit dhe mund të aplikohen për çdo nivel ose komponent. Etiketat mund të krijohen, të ngjiten dhe përcaktohen në panelin e administrimit. Një sistem sugjerimi i etiketave u mundëson njerëzve që marrin pjesë të zgjedhin etiketa të ngjashme me ato që ata i sugjerojnë për etiketimin e ndonjë prej elementeve të platformës. Elementet mund të shfletohen sipas etiketave dhe mund të shfaqen etiketat më të njohura.

Sistemi i ndihmës kontekstuale, përdorshmëria dhe testet e vlerësimit

Decidimi përfshin ndihmë kontekstuale të editueshme për të udhëzuar pjesëmarrësit individualë dhe administrativë në përdorimin e platformës. Ajo gjithashtu përfshin sondazhet automatike të vlerësimit që do të kryhen mbi pjesëmarrësit për qëllime të identifikimit të përdorshmërisë dhe gabimeve të procedurës me pjesëmarrje dhe përmirësimin e përvojës së cilësisë demokratike të softuerit.

3. Sugjerim për krijimin e një platforme të re nga e para, bazuar në kontekstin specifik të Kosovës dhe përmbushjen e praktike dhe standardeve më të mira

Analizimi dhe dizajnimi i solucioneve totale të reja për shërbimet e pjesëmarrjes së qytetarëve. Dizajnimi dhe ndërtimi nga e para.

Një platformë e re duhet të zhvillohet duke përfshirë karakteristikat e përshkruara në seksionet e këtij dokumenti: [Kriteret, konsideratat dhe karakteristikat për avancimin ose zhvillimin e platformave të reja](#) , [Kriteret e dizajnit dhe të teknologjisë për çdo platformë](#), [Karakteristikat e domosdoshme të çdo platforme](#), dhe gjithashtu për të përshtatur veçoritë e Projektit Decidim dhe Consul.

4. Vizioni i Ministrisë së Pushtetit Lokal për Platformën e Digjitalizimit të Uebfaqeve Komunale – Komunat

Kjo platformë do të jetë në shërbim të qytetarëve për të rritur pjesëmarrjen e tyre në vendimmarrje në nivel lokal, gjithashtu do të jetë në shërbim të vetë komunave për digjitalizimin e shërbimeve komunale duke rritur efikasitetin e këtyre shërbimeve ndaj qytetarëve.

E-KOMUNAT do të jetë një platformë interoperabile me të gjitha platformat ekzistuese që operojnë në shërbimin publik. Kjo platformë do të përfshijë shërbimet e 38 komunave të Republikës së Kosovës, duke ofruar shërbime në gjuhët zyrtare në vendin tonë.

Platforma do të fokusohet në monitorimin e organeve komunale, rritjen e ndërveprimit të qytetarëve me përfaqësuesit e zgjedhur lokalë, monitorimin dhe prezantimin në kohë reale të të gjitha investimeve, buxhetin e komunës dhe të hyrat vetanake, të dhënat e hapura dhe interaktive, ofrimin e shërbimeve për qytetarët dhe bizneset online dhe postare, planet urbanistike të lagjeve, lejet dhe kushtet e ndërtimit, prezantimi i procesit të vlerësimit në kohë reale të akteve komunale dhe shumë shërbime të tjera. Platforma do të shërbejë si një projekt pilot për planin e qeverisë për E-QEVERISJEN.

Kjo platformë do të jetë me bazë në ueb, si dhe aplikacione brenda sistemit Android dhe iOS.

Karakteristikat e kuvendeve të komunave

Monitorimi i punës dhe performancës së secilit anëtar të Kuvendit të Komunës individualisht për secilën komunë.

Krijimi i profileve për çdo anëtar të Kuvendit Komunal (çdo anëtar i Kuvendit Komunal do të ketë profilin e tij në platformën E-KOMUNAT, të gjitha informacionet dhe historia do të ruhen përgjithmonë);

Qytetarët do të mund të angazhohen në komunikim të drejtpërdrejtë me përfaqësuesit e tyre lokalë të zgjedhur. Ata mund të kërkojnë dhe dërgojnë kërkesa publike (nëpërmjet Forumit të Bisedës së Drejtpërdrejtët) për çështje dhe probleme të ndryshme tek anëtarët e kuvendit komunal (qëllimi është që anëtarët e Kuvendit të Komunës të mbikëqyren për këto çështje dhe statusin e përgjigjeve të tyre); Qytetarët kanë mundësi të monitorojnë historikun e votimit, vendimet e anëtarëve të Kuvendit Komunal; Bazuar në të dhënat e monitorimit ne do të analizojmë dhe publikojmë raporte tremujore për performancën e anëtarëve të Kuvendit Komunal (prezantime interaktive).

Qytetari do të ketë qasje në çdo mbledhje të Kuvendit të Komunës përmes transmetimit të drejtpërdrejtë (seksion i veçantë i livestream me bazë në ueb, android, ios).

Në kuadër të kësaj platforme, qytetarët do të kenë qasje në deklarimin dhe krahasimin e pasurisë së anëtarit të Kuvendit Komunal ndër vite (prezantime interaktive).

Në bazë të Ligjit 03/L-040 do t'u mundësojë qytetarëve që të inicojnë, nënshkruajnë dhe dorëzojnë petitionet online dhe me shkrim në komuna.

Nëpërmjet platformës E-KOMUNAT (përmes sistemit të njoftimit përmes adresave) qytetarët e një lagjeje, fshati apo komune mund të inicohen dhe të informohen për problematikat apo problemet për të cilat ka nevojë të nisin petitionet apo të informojnë qytetarët për petitionet që janë në proces.

Monitorimi i statusit dhe përgjigjeve të Kuvendeve Komunale në lidhje me petitionet e dorëzuara nga qytetarët.

Identifikimi i problemeve specifike, p.sh. në një lagje apo fshat, organizimi i fushatave avokuese së bashku me qytetarët e një zone të caktuar (nëpërmjet sistemit të njoftimit përmes adresave), në atë zonë dhe ndjekja e zhvillimit të fushatës së avokimit përmes platformës E-KOMUNAT deri sa problemit t'i gjendet zgjidhje nga institucionet përkatëse.

Me qëllim të njohjes dhe vlerësimit të punës dhe angazhimit për të mirën publike nga ana e anëtarit të Kuvendit Komunal, MAPL për çdo vit do të ndajë "Çmimin Vjetor për Anëtar të Kuvendit Komunal të Vitit" (kjo përzgjedhje do të bazohet në të dhënat e performancës, këto të dhëna të marra nga platforma E-KOMUNAT).

Nëpërmjet platformës E-KOMUNAT statusi do të prezantohet në kohë reale nga momenti i votimit të akteve në Kuvendet Komunale, transmetimi i tyre në nivel qendror, statusi i tyre dhe vendimi përfundimtar që i dërgohet Kuvendeve Komunale.

Pjesëmarrja e qytetarëve në debatet publike për planifikimin vjetor të buxhetit të komunës përmes platformës E-KOMUNAT.

Qytetarët do të mund të mobilizohen drejtpërdrejt përmes platformës, të identifikojnë prioritetet në komunitete, lagje (përmes sistemit të njoftimit përmes adresave) apo komunat e tyre dhe të paraqesin kërkesa në kuadër të proceseve dëgjimore publike që komunat organizojnë në kuadër të procesit të planifikimit të buxhetit. Debatet publike do të transmetohen drejtpërdrejt. Këto kërkesa do të regjistrohen në platformë dhe do të mbikëqyret procesi i mospërfshirjes së tyre në planifikimin e buxhetit komunal.

Ekzekutivi Komunal

Platforma E-KOMUNAT do të fokusohet në monitorimin e shpenzimeve publike në nivel lokal në fushën e infrastrukturës rrugore, arsimit, shëndetësisë etj. Gjithashtu do të ketë raportime periodike për shpenzimet publike ku qytetarët do të kenë qasje të shpejtë dhe të lehtë në këto të dhëna.

Krijimi i profileve për çdo Kryetar Komune, Udhëheqës të Drejtorive Komunale (çdo Udhëheqës i Drejtorisë Komunale që do të monitorohet, do të ketë profilin e tij në platformën E-KOMUNAT, i gjithë informacioni dhe historia do të ruhen përgjithmonë.

Qytetarët do të mund të angazhohen në komunikim të drejtpërdrejtë me kryetarët e komunave dhe drejtuesit e drejtorive komunale. Ata mund të kërkojnë dhe dërgojnë kërkesa publikisht (nëpërmjet Forumit të Bisedës Direkte) për çështje dhe probleme të ndryshme tek kryetarët e komunave dhe drejtuesit e drejtorive komunale (qëllimi është që kryetarët dhe drejtuesit e drejtorive komunale të mbikëqyren në lidhje me këto çështje dhe statusin e përgjigjeve të tyre); Qytetarët kanë mundësi të monitorojnë historikun e vendimeve të kryetarëve të komunave dhe drejtuesve të drejtorive komunale.

Bazuar në të dhënat e monitorimit do të analizojmë dhe publikojmë raporte tremujore për performancën e kryetarëve të komunave dhe drejtuesve të drejtorive komunale (prezantime interaktive për secilën komunë).

Monitorimi dhe prezantimi i shpenzimeve të kryetarëve të komunave dhe kryetarëve të drejtorive komunale (drekat dhe darkat zyrtare, karburantet, mëditjet etj.).

Në kuadër të kësaj platforme, qytetarët do të kenë qasje në deklarin dhe krahasimin e pasurisë së kryetarëve të komunave dhe drejtuesve të drejtorive komunale ndër vite (prezantime interaktive).

Nëpërmjet platformës E-KOMUNAT, qytetarët mund të raportojnë për problemet dhe çështjet e tjera direkt pranë institucionit përkatës (foto, video, etj.).

5. Orientimi rreth kostove dhe burimeve të tjera në lidhje me zgjidhjet e mundshme të sugjeruara

1.1. Sinergjia e mundshme ndërmjet platformave aktuale jashtë faqeve të internetit të komunave, për të inkurajuar pjesëmarrjen e qytetarëve. Nuk ka kosto për zhvillim. Ata duhet të plotësojnë qasjen, përdorimin e tyre, promovimin e tyre përmes mediave sociale dhe faqeve të internetit. Menaxhimi dhe moderimi i mirë. Përfshihen akterët e jashtëm (jashtë komunave, si AIS, zyra e KM, OSBE dhe kompania Appdec). Platformat mirëmbahen dhe përditësohen nga institucionet e pronarëve të produkteve të përshkruara më sipër.

Të dyja platformat kanë nevojë për një buxhet për të promovuar, stimuluar dhe rritur përgjegjshmërinë.

Platforma Digjitale ndërsa është zhvilluar dhe mirëmbajtur nga OSBE-ja dhe kompania private e IT-së (zhvilluesi) mund të ketë nevojë për kosto shtesë për burime shtesë të mirëmbajtjes.

1.2. Sugjerime për të përmirësuar dhe zgjeruar të njëjtat platforma të faqeve të internetit të komunave duke shtuar veçori të reja, duke përmirësuar performancën dhe dizajnin, përmes shtojcave të reja, temave dhe optimizimit, ka koston më të ulët si zgjidhje që ka nevojë për zhvillim-programim. Si një zgjidhje që ka nevojë për zhvillim dhe programim, duke integruar të gjitha faqet e internetit aktuale me të dhënat e tyre, kjo mbetet edhe mënyra më e lehtë për të integruar të gjitha funksionet dhe veçoritë e reja. Ajo që nevojitet është punësimi i një eksperti ose një kompanie ekspertësh (deri në 5 anëtar staf) me përvojë në fusha, për të ndërtuar prototipin e parë demo dhe për të ofruar trajnime për stafin e IT të komunave. Mund të krijohet shpejt dhe me koston më të ulët, krahasuar me çdo zgjidhje. Frytet e këtij skenari mund të merren nga muaji i tretë.

Sugjerime për zbatimin e platformave të provuara të suksesshme për angazhimin e qytetarëve:

Zbatimi i Projektit Consul ose Decidim. Nevojitet një ekip prej 6-10 ekspertësh të IT-së dhe staf përkatës. Dhe një periudhë pune për 6 muaj për zhvillim, dhe dy muaj për trajnim dhe përkrahje të komunave. Platformat duhet të jenë zgjidhje holistike, ato duhet të përkthehen plotësisht dhe të përshtaten plotësisht për kontekstin lokal. Kjo përfshin gjithashtu konfigurimin.

Sugjerimi për të krijuar një platformë të re nga e para, bazuar në kontekstin specifik të Kosovës dhe duke përmëshur praktikat dhe standardet më të mira

Një platformë e re duhet të zhvillohet duke përfshirë karakteristikat e përshkruara në seksionet e këtij dokumenti: [Kriteret, konsideratat dhe karakteristikat për përmirësimin ose zhvillimin e platformave të reja](#) , [Kriteret e projektimit dhe teknologjisë për çdo platformë](#), [Karakteristikat e nevojshme për çdo platformë](#), dhe gjithashtu për të përshtatur veçoritë e Projektit Decidim dhe Consul.

Nevojitet punësimi i një kompanie, me më shumë se 20 anëtar stafi me përvojë që do të përfshihej në zhvillimin e projektit dhe të ndajë të paktën 18 muaj si një periudhë ku “mund të ndodhë dorëzimi i versionit të parë të softuerit që funksionon”. Kostoja mund të jetë nga > 1 milion EURO.

Mirëmbajtja më vonë duhet të realizohet nga kompani të jashtme.

Akterë të tjerë të jashtëm janë thellësisht të përfshirë në projekt dhe mund të zgjasin zhvillimin e projektit. Komunitat zotërojnë platformën e re.

<p>Zgjidhjet e mundshme</p> <p>1.1. Sinergjia e mundshme ndërmjet platformave aktuale jashtë faqeve të internetit të komunave, për të inkurajuar pjesëmarrjen e qytetarëve.</p> <p>Konsultimet.rks-gov.net & platformadigjitale.com</p>	<p>Kostot për autoritetet dhe donatorët</p> <p>Nuk ka kosto. Ata duhet të plotësojnë qasjen, duke i përdorur, promovuar përmes mediave sociale dhe faqeve të internetit. Menaxhimi dhe moderimi i mirë. Përfshihen akterët e jashtëm (jashtë komunave, si AIS, zyra e KM, OSBE dhe kompania Appdec). Platformat mirëmbahen dhe përditësohen nga institucionet e pronarëve të produkteve të përshkruara më sipër.</p> <p>Mund të nevojiten kosto për të promovuar, stimuluar dhe rritur përgjegjshmërinë.</p>	<p>Koha për autoritetet</p> <p>Praktika mund të vendoset brenda tre javësh në të gjitha komunat.</p>	<p>Kostot për pjesëmarrësit</p> <p>Cilësia e pjesëmarrjes dhe kufizimet e mjeteve për pjesëmarrje.</p>	<p>Koha për pjesëmarrësit</p> <p>Kostoja e kohës për përdorimin e tyre, ata duhet të shkojnë gjithmonë në këto platforma të ndryshme dhe ata vetë do të mbledhin dhe të hartojnë informacionin e shpërndarë në shumë platforma.</p>	<p>Kënaqësia e pjesëmarrësve</p> <p>Kënaqësia e pjesëmarrësve është e ulët. Këto platforma aktuale ofrojnë vetëm opsionet për të marrë pjesë në debate duke lexuar dhe dërguar tekste, asnjë formë tjetër e pjesëmarrjes së qytetarëve nuk ofrohet përmes këtyre platformave.</p>
<p>1.2. Sugjerime për të përmirësuar dhe zgjeruar të njëjtat platforma të internetit të komunave duke shtuar veçori të reja, duke përmirësuar performancën dhe dizajnin përmes shtojcave të reja, temave dhe optimizimit</p> <p>Përmirësimi i platformave aktuale të Word-Press.</p>	<p>Kostot lidhen me punësimin e një ekipi të vogël ekspertësh ose një kompanie të vogël (me deri në 5 zhvillues), për të përgatitur trajnimin dhe për të ndërtuar prototipin e parë të përbashkët për të gjitha komunat. Mirëmbajtja më vonë mund të realizohet brenda të njëjtave burime të komunave. Staf i administrativ dhe ai drejtues duhet të rrisë aftësitë në një nivel të ngjashëm të mesuesve në shkollat që kanë përdorur platformat e edukimit elektronik për të menaxhuar dhe moderuar seancat. Asnjë akter tjetër i jashtëm nuk mund të ndikojë ose të zgjasë zhvillimin e projektit. Komunitat zotërojnë platformën e re.</p>	<p>Nga 4 - 9 muajt shumica e mjeteve do të ishin funksionale dhe do t'i dorëzoheshin publikut. Qasja e shikohet në ofrimin e softuerit do t'i mundësonte ekipit të dorëzojë të gjitha pjesët kohore të aplikacioneve. Në fund të kësaj periudhe stafi duhet të trajnohet dhe të jetë funksional.</p>	<p>Ata duhet të mësojnë dhe të përshatën me mjetet, teknologjitë dhe praktikat e reja.</p>	<p>Nga dy muajt e parë ata do të gëzonin dallimet, nga 4 në 9 muajt të gjitha mjetet do të ishin në publik.</p>	<p>Kënaqësia e pjesëmarrësve është relativisht e lartë.</p>

Zgjidhjet 1 dhe 2 mund të ndodhin në mënyrë të pavarur, radhazi ose paralelisht.					
Zhvillimi dhe përshtatja e platformave të pjesëmarrjes së qytetarëve në kontekstin lokal, Projekti Consul ose Decidim.	Për këtë duhet të punësohet një ekip prej 6-10 zhvilluesish që do të punonin për një periudhë prej 6 muajsh në zhvillim, dhe 2 muaj në trajnim dhe mbështetje. Kostot do të ishin nga 150.000-220.000 € në tregun vendor.	8-10 muaj është periudha neto për të zhvilluar projektin dhe për të dorëzuar softuerin në publik.	Ata duhet të mësojnë dhe të përshtaten me mjetet, teknologjitë dhe praktikikat e reja.	Pjesëmarrësit duhet të presin për të paktën 5-7 muaj përpara se softveri i parë i punës të dorëzohet në publik. Pjesëmarrësit do të privohen nga përdorimi i mjeteve komforte të pjesëmarrjes qytetare, derisa në dorëzim, ata duhet të vazhdojnë të përdorin të njëjtat mjete dhe të përpiqen të marrin pjesë fizikisht derisa të zhvillohen mjetet.	Kënaqësia e pjesëmarrësve është relativisht e lartë.
Analizimi dhe dizajnimi i zgjidhjeve totale të reja për shërbimet e pjesëmarrjes së qytetarëve. Projektimi dhe ndërtimi nga e para	Nevojitet punësimi i një kompanie, me më shumë se 20 anëtarë, stafi me përvojë që do të përfshihej në zhvillimin e projektit dhe të ndajë të paktën 18 muaj si një periudhë ku "mund të ndodhë dorëzimi i versionit të parë të softuerit që funksionon". Kostoja mund të jetë nga > 1 milion EURO. Mirëmbajtja më vonë duhet të realizohet nga kompani të jashtme. Aktorët e interesuar të jashtëm janë thellësisht të përfshirë në projekt dhe mund të zgjasin zhvillimin e projektit. Komunitat zotërojnë platformën e re.	18-24 muaj është periudha neto për të zhvilluar projektin dhe për të ofruar softuerin në publik.		Pjesëmarrësit duhet të presin për të paktën 6-8 muaj përpara se softueri i parë i punës të dorëzohet në publik, dhe deri në 18 muaj përpara se të dorëzohet shumica e softuerit. Pjesëmarrësit do të privohen nga përdorimi i mjeteve komforte të pjesëmarrjes qytetare, derisa të dorëzohen, duhet të vazhdojnë të përdorin të njëjtat mjete dhe të përpiqen të marrin pjesë fizikisht derisa të zhvillohen mjetet.	Kënaqësia e pjesëmarrësve është e lartë

* Orari i propozuar në tabelën e mësipërme është optimist, bazohet në përfundimin e procedurave të prokurimit në situata normale dhe supozohet se punësimi i një stafi të kualifikuar ose prokurimi i një kompanie të kualifikuar nuk përballet me pengesa. Angazhimi i stafit të IT-së dhe kryetarëve të komunave është më se i nevojshëm.

Konkluzionet

Bazuar në tendencat globale në vendet e zhvilluara dhe në zhvillim, agjenda globale po lëviz me shpejtësi për të shpëtuar dhe promovuar demokracinë përmes pjesëmarrjes së drejtpërdrejtë të qytetarëve. Pjesëmarrja digjitale e qytetarëve në epokën digjitale është mënyra se si po formohet pjesëmarrja qytetare. Në vitin 2021, situata pas Covid-19 është një fakt i pamohueshëm para nesh. Situata pas Covid-19 po përshpejton në mënyrë dramatike nevojën për vendosjen e teknologjisë dhe të gjithë mundësive të tjerë të pjesëmarrjes së plotë të qytetarëve në portën digjitale.

Institucionet qeveritare të Kosovës në të gjitha nivelet kanë një infrastrukturë të mirë të IT-së, infrastruktura dhe ekosistemi i saj i TI-së është mbështetës për shkallëzueshmëri dhe shtrirje të mëtejshme. Komunitat kanë kërkesat minimale për zhvillimin e programeve të mëtejshme të pjesëmarrjes së qytetarëve. Publiku më i gjerë, veçanërisht moshat e reja dhe të mesme, kanë njohuritë minimale të kërkuara në IT për ta përdorur atë.

Qeveria e Kosovës po punon për ta pozicionuar vendin si qendër rajonale për produktet dhe shërbimet e lidhura me teknologjinë e informacionit (IT), duke u mbështetur në aftësitë e forta të IT brenda fuqisë punëtore.

Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal ka hartuar një plan dhe ka vendosur synimin për zhvillimin e një platforme të re holistike për komunitat lokale deri në vitin 2025. Platforma do të fokusohet në monitorimin e organeve komunale, rritjen e ndërveprimit të qytetarëve me përfaqësuesit e zgjedhur lokal, do të ofronte monitorim dhe prezantim në kohë reale të të gjitha investimeve, buxhetit komunal dhe të hyrave vetanake, të dhënave të hapura dhe interaktive, të ofrimit të shërbimeve për qytetarët dhe bizneset online dhe postare, të planeve urbanistike të lagjeve, lejeve dhe kushteve të ndërtimit, të procesit të vlerësimit të ligjshmërisë komunale në kohë reale dhe shumë shërbime të tjera.

Përdoruesit e internetit si përqindje e popullsisë së përgjithshme përbëjnë: 93%⁷. Qasja në internet e Kosovës është më e lartë se mesatarja e BE-së. Përdoruesit e Internetit mobil si përqindje e popullsisë së përgjithshme: 78%. Përdoruesit aktivë të mediave sociale si përqindje e popullsisë së përgjithshme: 45%.⁸

Nga skanimi dhe analiza e ueb-faqeve të komunave, konstatojmë se janë zhvilluar ueb-faqe të cilat përdoren për publikimin e informatave për zyrat, zyrtarët, publikimin e lajmeve, konkurset, vendimet, tenderët dhe informata tjera. Të gjitha këto krijojnë një bazë të mirë për të vazhduar më tej. Por, të gjitha këto aktivitete janë një mënyrë pasive informimi dhe komunikimi me publikun. Një element kyç dallues i platformës së pjesëmarrjes së qytetarëve është ndërveprimi ndërmjet të gjithë akterëve, veçanërisht nga autoritetet publike dhe qytetarët. Për këtë arsye, ka nevojë urgjente për të krijuar ndryshime që mundësojnë këtë interaktivitet. Ekzistojnë opsione fizibiliteti për të zhvilluar shumë zgjidhje në shumë nivele. Nga zgjerimi, rregullimi dhe optimizimi i platformave aktuale; promovimi dhe rrjetëzimi ndërmjet platformave, deri te përmirësimi i platformave aktuale dhe shtimi i veçorive të reja dhe zgjidhjes më të avancuar dhe më të përshtatshme për të zhvilluar platforma të reja.

Për të pasur një qasje gjithëpërfshirëse që është e shkallëzueshme dhe mundëson pilotimin: Ne sugjerojmë që përmirësimi i pjesëmarrjes digjitale të qytetarëve nga komunat e Kosovës dhe institucionet e tjera publike të planifikohet dhe zbatohet në tri faza, këto tri faza përfshijnë përmirësime të rëndësishme me kosto të ulët ose me plan kosto/përfitim të lartë:

a. Faza I.

- b. Përmirësimi i performancës dhe dizajnit, për këtë hap nevojitet vetëm ndërgjegjësim, përkushtim dhe trajnim dhe ndërhyrje të vogla dhe të thjeshta.

Përdorimi i platformave aktuale që ofrojnë disa veçori të pjesëmarrjes digjitale të qytetarëve që nuk ofrohen përmes faqeve të internetit të komunave apo institucioneve të tjera publike. Institucionet publike mund të lidhin menjëherë këto platforma në faqet e tyre të internetit dhe të mbajnë aktivitete, për të cilat po flasim [Platforma e konsultimeve publike - Bëjeni zërin tuaj të dëgjohet](#) dhe [Platforma Digjitale Për Pjesëmarrje të Publikut](#).

7 Sipas publikimit të Eurostat-it "Shifrat bazë për vendet e Zgjerimit" – Botim 2019, në vitin 2018, Kosova kishte përqindjen më të lartë të familjeve me qasje në internet nga shtëpia në rajon (93%).

8 Burimi: Datareportal- Digital 2019: Kosovë

Faza I mund të fillojë menjëherë dhe mund të realizohet deri në dy javë punë intensive dhe përkushtim nga stafi i IT-së i komunave dhe ndërmjetësuesve.

Faza II. Zhvillimi i veçorive dhe funksioneve të munguara për të mundësuar pjesëmarrjen digjitale të qytetarëve përmes faqeve të internetit (platformave) aktuale të komunave që përdorin platformën WordPress (të gjitha janë WordPress). Për këtë fazë është e nevojshme vetëm të përditësohen dhe integrohen komponentë të rinj përmes shtojcave tashmë të krijuara të WordPress (shtimi, konfigurimi, personalizimi dhe popullimi). Për këtë proces, ka vetëm trajnim dhe tregim të shembujve.

Faza III. Analiza dhe hartimi i zgjidhjeve totale të reja për shërbimet e pjesëmarrjes së qytetarëve. Projektimi dhe ndërtimi nga e para ose instalimi, konfigurimi dhe personalizimi i ndonjë prej sugjerimeve nga platformat më të mira.

Sugjerimet dhe zgjidhjet e propozuara këtu, janë në këndvështrimin e ekspertit të IT-së dhe në një raport sesi Ekspertët dhe Sipërmarrësit e IT projektojnë lidhjen ndërmjet - Platformave dhe Publikut. Fusha e zbatimit ka shumë mundësi dhe paaftësi, nxitës, mbështetës, por edhe hezitues dhe antagonistë. Të gjithë ata duhet të marrin parasysh gjetjet dhe rekomandimet për hulumtimin “Stimulimi i pjesëmarrjes dhe përgjegjshmërisë brenda sistemit të qeverisjes lokale të Kosovës, DEMOS, 2021” për të adresuar sfidat dhe për të nxitur stimulimet.

Shtojcat

1. [Matrica e Vlerësimit të ueb faqeve të 38 komunave dhe lidhja e tyre me platformat e tjera online.docx](#)
2. [Rezultatet kumulative nga auditimi i performancës, shpejtësisë dhe optimizimit të ueb faqeve të 38 komunave të Kosovës..docx](#)
3. [Rezultatet kumulative të Equal Accessibility Checker.docx](#)
4. [Rezultatet kumulative nga auditimi i pranisë dhe angazhimit të mediave sociale të 38 komunave të Kosovës.docx](#)